

**Załącznik do uchwały nr VI/37/2015
Rady Gminy Baranów
z dnia 20 marca 2015 roku**

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH GMINY
BARANÓW
NA LATA 2015 - 2020**

WSTĘP	4
ROZDZIAŁ I. PODSTAWY PRAWNE	6
1. Podstawa prawna opracowania	6
1.1. Ustawa o pomocy społecznej	6
1.2. Ustawa o świadczeniach rodzinnych	10
1.3. Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	12
1.4. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	14
1.5. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego	19
1.6. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	20
1.7. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii	20
1.8. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	21
1.9. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	22
2. Programy gminne, rządowe i unijne	23
2.1. Programy gminne	23
2.1.1. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii	23
2.1.2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	24
2.1.3. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Baranów	24
2.2. Programy rządowe	37
2.2.1. Pomoc państwa w zakresie dożywiania	37
2.2.2. Wyprawka szkolna	38
2.2.3. Pomoc materialna dla uczniów	39
2.2.4. Resortowy Program Rozwoju Instytucji Opieki Nad Dziećmi do lat 3 „Małuch”	40
2.3. Programy unijne	40
2.3.1. POKL „Program Aktywności Społecznej w Gminie Baranów”	40
ROZDZIAŁ II. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BARANÓW	
1. Charakterystyka gminy	43
1.1. Położenie, powierzchnia	43
1.2. Gospodarka	43
1.3. Ochrona zdrowia	43
1.4. Mieszkalnictwo	45
1.5. Oświata	46
1.6. Ludność	47
2. Kwestie społeczne	49
2.1. Bezdomność	49
2.2. Ubóstwo	50
2.3. Bezrobocie	51
2.4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba	54
2.5. Starzenie się społeczeństwa	54
2.6. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	55
2.7. Przemoc w rodzinie	56
2.8. Alkoholizm i narkomania	57
ROZDZIAŁ III. ANALIZA SWOT	60

ROZDZIAŁ IV. MISJA I ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	63
ROZDZIAŁ V. MONITORING	70
PODSUMOWANIE	71
SPIS TABEL	72
SPIS WYKRESÓW	73

WSTĘP

Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – to pierwsze zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym.

By sprostać temu zadaniu należy profesjonalnie i systemowo zdiagnozować problemy społeczne w gminie. Jest to możliwe do wykonania w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z poprzednich lat, Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie, ośrodków zdrowia działających na terenie gminy, Głównego Urzędu Statystycznego oraz informacje z instytucji i organizacji współpracujących z Ośrodkiem.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na najbliższe lata 2015-2020 to działania w pomocy społecznej zaplanowane w oparciu o diagnozę, to szereg zadań oraz ich realizacja na podstawie przepisów prawa dostosowanych do obowiązującego w Unii Europejskiej. Działania w sferze pomocy społecznej od ponad dwudziestu lat to zmiana roli i zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, sposobów działania i realizacji świadczonej przezeń pomocy. Przejście z modelu opieki, którego zasadniczą rolą było udzielanie pomocy w postaci zasiłków pieniężnych do spojrzenia i modelu kompleksowej pomocy nastawionej nie tylko na poprawę w sferze materialnej.

Obecnie głównym wzorcem pomocowym w działaniu Ośrodka jest wspieranie osób i rodzin przy ich zaangażowaniu i dużym udziale, poparte wspólnym działaniem nie tylko wyspecjalizowanej pracy socjalnej, ale również współpracy z pedagogami szkolnymi, służbą zdrowia, policją i innymi służbami nastawionymi na pomoc rodzinie czy większym grupom.

Takie podejście do problemów rodziny stwarza szansę systemowego rozwiązania co spowoduje, że dysfunkcje które mają w niej miejsce nie zostaną potraktowane jako zjawiska dotyczące tylko pojedynczych osób. Praca w systemie i przy zaangażowaniu całej rodziny z zastosowaniem różnych form pomocy wychodzenia z kryzysu – daje duże szanse, że następne pokolenia nie staną się „zawodowymi” świadczeniobiorcami pomocy społecznej.

Motyw przewodni działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej to łagodzenie skutków trudnej sytuacji bytowej klientów pomocy społecznej, a przede wszystkim pomoc w usuwaniu przyczyn, które głęboko tkwią w sferze społecznej i psychicznej.

Problemy, które się najczęściej pojawiają w rodzinach i wymagają wielokierunkowego rozwiązania to:

1. bezradność wobec osób niepełnosprawnych,

2. choroba psychiczna, często nie leczona,
3. nawarstwiające się problemy i niezrozumienie osób starszych,
4. uzależnienie od alkoholu,
5. przemoc fizyczna i psychiczna,
6. trudności wychowawcze z dziećmi głównie w rodzinach wielodzietnych i niepełnych.

Wspieranie przez zespół rodziny poprzez wzmacnianie i motywowanie do pracy przy równoczesnym wsparciu materialnym daje duże prawdopodobieństwo, że rozwiązane zostaną problemy, których w oparciu o własne zasoby i siły nie byłyby w stanie pokonać.

Celem niniejszej Strategii jest opracowanie takich form działania, które pozwolą na rozwiązanie najistotniejszych problemów w sposób zorganizowany, kompleksowy i wykorzystujący wszelkie możliwe zasoby. W działaniach zaś starano się zwrócić uwagę na czas oraz zasoby ludzkie, które powinny mieć charakter możliwy do realizacji.

ROZDZIAŁ I PODSTAWY PRAWNE.

1. Podstawa prawna opracowania.

1.1. Ustawa o pomocy społecznej.

Warunki prawne i organizacyjne systemu pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013, poz. 182 ze zm.).

Ustawa o pomocy społecznej określa:

- 1) zadania w zakresie pomocy społecznej,
- 2) rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania,
- 3) organizacje pomocy społecznej,
- 4) zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Ustawa wymienia również materialno-prawne przesłanki udzielania świadczeń z pomocy społecznej, do których zaliczamy:

- 1) ubóstwo,
- 2) sieroctwo,
- 3) bezdomność,
- 4) bezrobocie,
- 5) niepełnosprawność,
- 6) długotrwała lub ciężka choroba,
- 7) przemoc w rodzinie,
- 8) potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- 9) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,

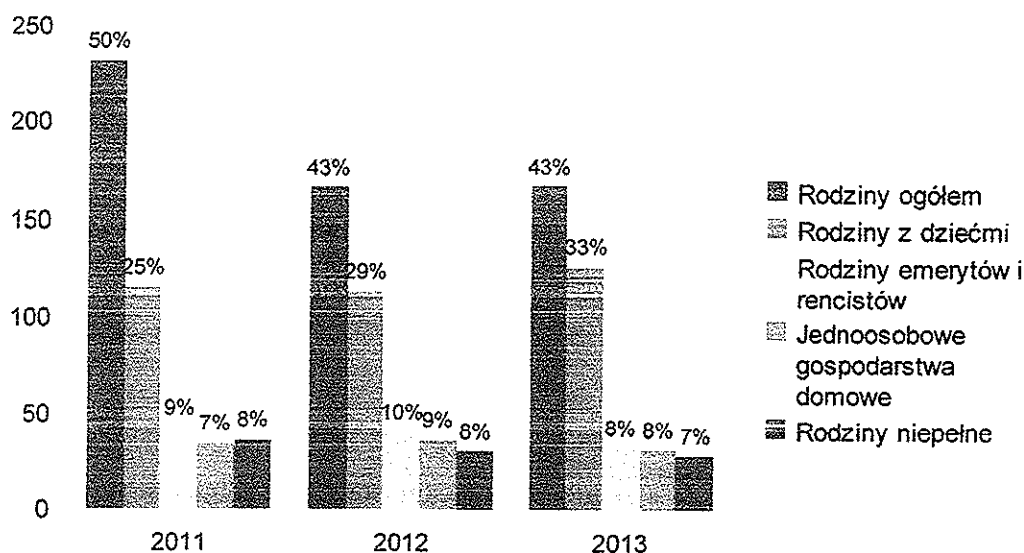
- 10) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźców,
- 11) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 12) alkoholizm lub narkomania,
- 13) zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa,
- 14) klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Tabela 1. Liczba i struktura rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2011 – 2013

Rok	2011	2012	2013
Rodziny ogółem	231	166	167
Rodziny z dziećmi	115	113	126
Rodziny emerytów i rencistów	42	40	32
Jednoosobowe gospodarstwa domowe	34	36	31
Rodziny niepełne	36	30	28

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

Wykres 1. Liczba i struktura rodzin korzystająca z pomocy społecznej w latach 2011-2013

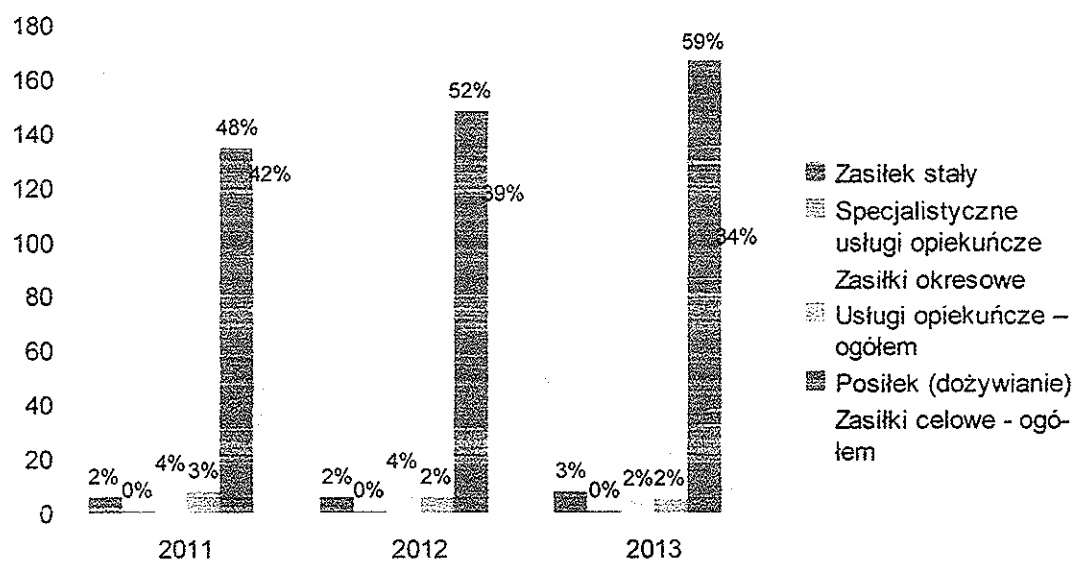
Źródło: Sprawozdanie własne GOPS

Tabela 2. Typ udzielonych świadczeń w latach 2011 – 2013

Forma pomocy	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie		
	2011	2012	2013
Zasiłek stały	6	6	8
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	1	1	1
Zasiłki okresowe	11	12	5
Usługi opiekuńcze – ogółem	8	6	5
Posiłek (dożywianie)	134	148	166
Zasiłki celowe - ogółem	117	110	94

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

Wykres 2. Typ udzielonych świadczeń w latach 2011-2013

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

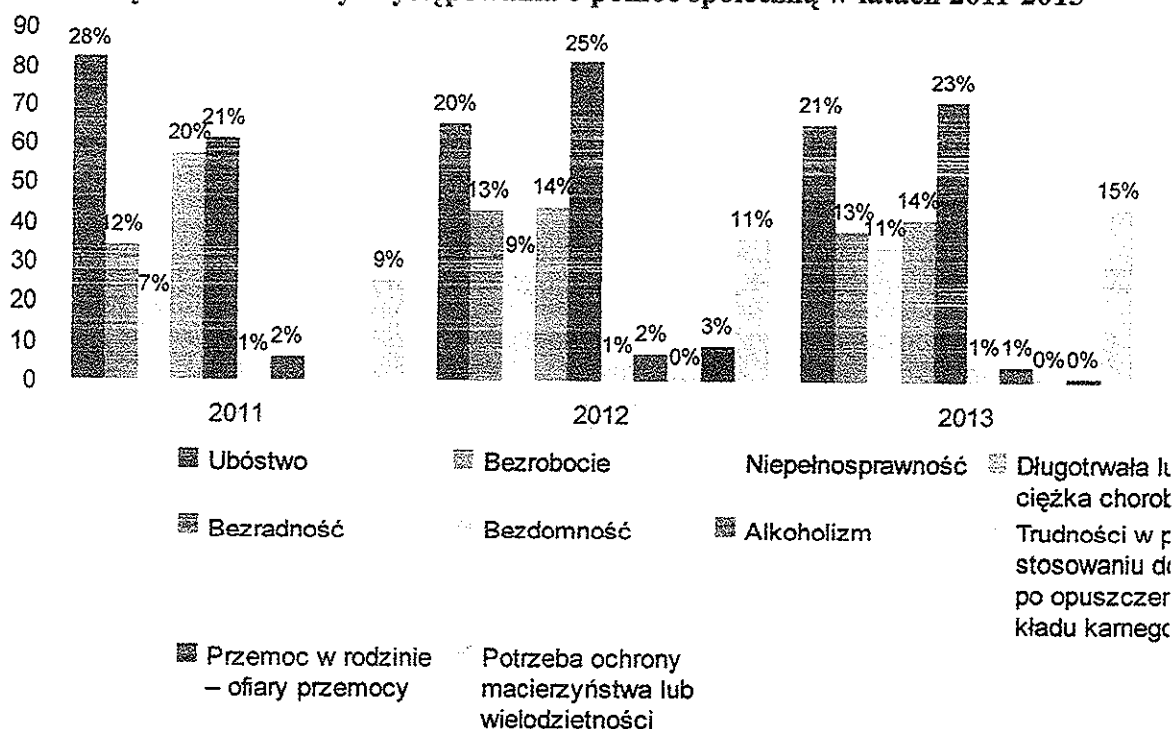
Warunkiem ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej oprócz spełnienia kryterium dochodowego określonego w ustawie jest również powód zwrócenia się o pomoc. Najważniejsze powody stanowiące podstawę przyznania pomocy przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Powody występowania o pomoc społeczną w latach 2011-2013

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin, którym przyznano pomoc		
	2011	2012	2013
Ubóstwo	82	65	65
Bezrobocie	34	43	38
Niepelnosprawność	19	29	34
Długotrwała lub ciężka choroba	57	44	41
Bezradność	61	81	71
Bezdomność	4	4	4
Alkoholizm	6	7	4
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	-	1	1
Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy	-	9	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	25	36	44

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

Wykres 3. Powody występowania o pomoc społeczną w latach 2011-2013

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

1.2. Ustawa o świadczeniach rodzinnych.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz.U. z 2013 r. poz. 1456 ze zm.), określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń.

Świadczeniami rodzinnymi są:

1. zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
2. świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
3. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Dodatkowo Rada Gminy może podjąć uchwałę w sprawie dodatkowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka.

Świadczenia rodzinne przysługują:

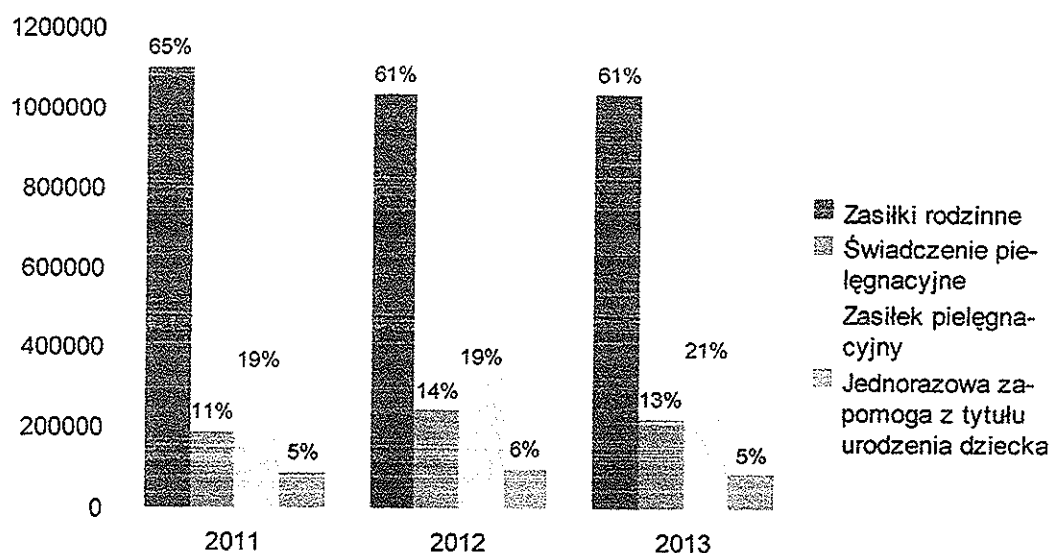
1. obywatelom polskim,
2. cudzoziemcom:
 - a) do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego
 - b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym.
 - c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Świadczenia rodzinne przysługują w/w osobom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Tabela 4. Liczba świadczeń rodzinnych w latach 2011-2013

Rodzaj świadczenia	2011	2012	2013
	Kwota w zł	Kwota w zł	Kwota w zł
Zasiłki rodzinne	1.100.264	1.034.674	1.034.465
Świadczenie pielęgnacyjne	186.351	242.372	220.316
Zasiłek pielęgnacyjny	318.393	324.054	346.392
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	88.000	96.000	84.000
Razem	1.693.008	1.697.100	1.685.173

Źródło: sprawozdania własne GOPS

Wykres 4. Kwoty (w zł) świadczeń rodzinnych wg rodzajów w latach 2011-2013

Źródło: sprawozdania własne GOPS

W ramach świadczeń rodzinnych przyznawane i wypłacane są również dodatki do zasiłków rodzinnych, których rodzaj i liczbę przedstawia tabela 5.

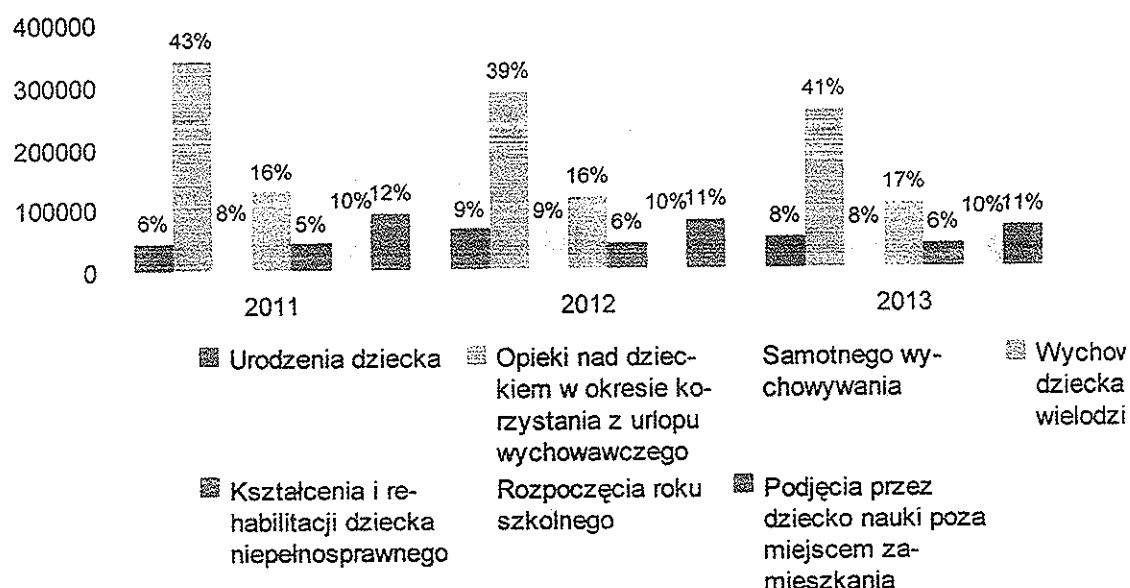
Tabela 5. Zestawienie kwotowe dodatków do zasiłku rodzinnego w latach 2011 – 2013

Dodatek z tytułu:	2011	2012	2013
	Kwota w zł	Kwota w zł	Kwota w zł
Urodzenia dziecka	46.000	66.000	51.000

Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	341.469	287.015	255.135
Samotnego wychowywania dziecka	61.530	62.350	48.020
Wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	128.160	116.640	103.840
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	43.530	42.680	39.200
Rozpoczęcia roku szkolnego	80.800	73.400	64.100
Podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	93.280	79.750	66.530
Razem	794.769	727.835	627.825

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

Wykres 5. Zestawienie kwotowe dodatków do zasiłku rodzinnego w latach 2011 – 2013

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

1.3. Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 ze zm.) określa:

1. zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji;
2. warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, (świadczenia z funduszu alimentacyjnego);

3. zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
4. zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
5. działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują:

1. obywatelom polskim,
2. cudzoziemcom:
 - a) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
 - b) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich oraz zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust.1 pkt 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (tj. Dz.U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573 ze zm.)
 - c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej polskiej w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobom, o których mowa wyżej, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres świadczeniowy, w którym otrzymują świadczenia z funduszu alimentacyjnego, chyba że dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzoru wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz.U. Nr 123, poz. 836 ze zm.)

Ww. rozporządzenie określa:

1. sposób i tryb postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wstrzymywania ich wypłaty,
2. sposób ustalenia dochodu uprawniającego do świadczeń,
3. wzory,
 - a) wniosku o ustalenie prawa do świadczeń,
 - b) zaświadczenie o dochodzie podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych,
 - c) oświadczeń o dochodach rodziny, w tym oświadczeń osób rozliczających się na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych

przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, oraz innych oświadczeń i dowodów niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń,

- d) w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Tabela 6. Liczba rodzin i kwoty świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2011-2013

Rok	2011	2012	2013
Liczba rodzin	26	30	32
Kwota świadczeń w złotych	155.680	179.917	210.910

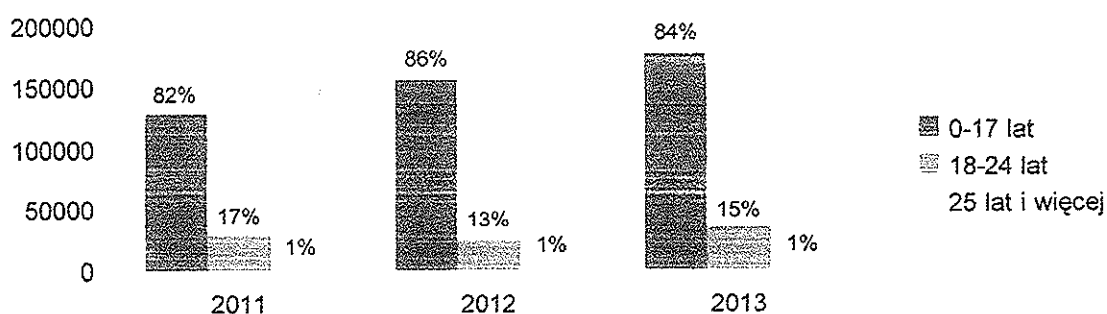
Źródło: sprawozdania własne GOPS

Tabela 7. Wydatki (w zł) na świadczenia z funduszu alimentacyjnego zrealizowane w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2011-2013

Rok	2011	2012	2013
Wiek osoby uprawnionej			
0-17 lat	127.330	154.517	175.310
18-24 lat	27.150	23.000	32.200
25 lat i więcej	1.200	2.400	2.400

Źródło: sprawozdania własne GOPS

Wykres 6. Wysokość świadczeń z funduszu alimentacyjnego zrealizowanych w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2011-2013

Źródło: sprawozdania roczne OPS.

1.4. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Ustawowe regulacje polityki rynku pracy opierają się obecnie na rozstrzygnięciach przyjętych w Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku

pracy (tj. Dz.U. Z 2013 r., poz. 674 z późn. zm.). Podmiotami realizującymi politykę państwa na rynku pracy są: Minister Pracy i Polityki Społecznej, publiczne służby zatrudnienia takie jak: wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy, ochotnicze hufce pracy, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe czy instytucje dialogu społecznego.

Polityka państwa na rynku pracy w Polsce finansowana jest głównie ze środków Funduszu Pracy. Jest to Państwowy Fundusz Celowy utworzony 1 stycznia 1990 roku w miejsce Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej. Środkami finansowymi funduszu dysponuje minister właściwy do spraw pracy, a na jego przychody składają się m.in.:

- 1) obowiązkowe składki opłacane przez zakłady pracy ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne;
- 2) dotacje z budżetu państwa;
- 3) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej na współfinansowanie projektów finansowanych z Funduszu Pracy;
- 4) odsetki od środków Funduszu Pracy pozostających na rachunkach bankowych dysponenta Funduszu Pracy oraz samorządów województw, powiatów, Ochotniczych Hufców Pracy i wojewodów;
- 5) odsetki od środków Funduszu Pracy pozostających na wyodrębnionych rachunkach bankowych, których obowiązek utworzenia wynika z obowiązujących przepisów lub umów zawartych na ich podstawie z dysponentem funduszu, będących w dyspozycji kierownika jednostki organizacyjnej realizującej zadania finansowane ze środków Funduszu Pracy;
- 6) spłaty rat i odsetki od pożyczek udzielonych z Funduszu Pracy;
- 7) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, przeznaczone na współfinansowanie działań z zakresu udziału publicznych służb zatrudnienia w EURES;

Środki Funduszu Pracy przeznaczone są finansowanie części działań publicznych służb zatrudnienia związanych z udziałem w sieci EURES, ale również na wypłaty zasiłków dla bezrobotnych, świadczenia przedemerytalne, stypendia i dodatki szkoleniowe dla osób bezrobotnych. Publiczne służby zatrudnienia mają również możliwość pozyskiwania dodatkowych środków finansowych przeznaczonych na realizację polityki rynku pracy. Samorządy powiatowe oraz wojewódzkie, w celu zwiększenia skuteczności rozwiązywania problemów lokalnych rynków pracy, mogą finansować zadania ze środków przekazywanych przez ministra właściwego do spraw pracy na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.

Do najistotniejszych form prawnych aktywizacji zawodowej, jakie przewiduje ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy możemy

zaliczyć: prace interwencyjne, roboty publiczne oraz staż w miejscu pracy i przygotowanie zawodowe dorosłych.

Prace interwencyjne.

Jednym z podstawowych narzędzi aktywnego ograniczania bezrobocia są prace interwencyjne. Podstawą prawną funkcjonowania tego instrumentu rynku pracy, obok ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 t. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku, pracy są: Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 stycznia 2009 r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne (Dz.U. 2009 r. Nr 5 poz. 25) oraz ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tj. Dz.U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 z późn. zm.).

Zgodnie z definicją wskazanej powyżej ustawy prace interwencyjne oznaczają zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Do grupy bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy zalicza się:

- 1) bezrobotnych do 25 roku życia,
- 2) bezrobotnych długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego lub kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
- 3) bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
- 4) bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego
- 5) bezrobotnych samotnie wychowujących, co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- 6) bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia,
- 7) bezrobotnych niepełnosprawnych.

Powiatowe Urzędy Pracy, które nie dysponują w danym czasie propozycją odpowiedniego zatrudnienia mogą inicjować oraz finansować prace interwencyjne. Pracodawcy otrzymują w ten sposób refundację części poniesionych kosztów na wynagrodzenie i składki na ubezpieczenie społeczne zatrudnionych bezrobotnych. Równocześnie z przyjęciem nowych pracowników, pracodawcy zobowiązują się do powstrzymywania redukcji dotychczasowego zatrudnienia w firmie.

Roboty publiczne

Ważną formą prawną aktywizacji osób bezrobotnych, która z punktu widzenia społecznego niesie wiele korzyści, wynikających z przerwania na pewien czas bezrobocia, są roboty publiczne. Podstawą prawną funkcjonowania tego instrumentu rynku pracy, obok

Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, jest Rozporządzenie z dnia 07 stycznia 2009 r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne.

Roboty publiczne oznaczają zatrudnienie bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac organizowanych przez gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki. Ograniczenie przez ustawodawcę instytucji, które mogą być organizatorem robót publicznych połączono z warunkiem, że wykonywane prace są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

Podobnie jak prace interwencyjne, ta forma zatrudnienia skierowana jest do osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wyjątkiem jest tutaj skierowanie osób do 25 roku życia oraz bezrobotnych długotrwale, szczególnie tych, które odrębne przepisy obligują do wypłacania alimentów, do wykonywania pracy na zasadach odpowiadającym robotom publicznym, przez okres do 6 miesięcy. Osoby te mogą świadczyć pracę niezwiązaną z wyuczonym zawodem, w wymiarze nie przekraczającym połowy wymiaru czasu pracy w instytucjach użyteczności publicznej oraz organizacjach zajmujących się problematyką kultury, oświaty, sportu i turystyki, opieki zdrowotnej lub pomocy społecznej.

Staż i przygotowanie zawodowe dorosłych w miejscu pracy.

W Polsce ważnym problemem, warunkującym działania państwa w zakresie minimalizacji zjawiska pozostawania bez pracy, jest bezrobocie wśród ludzi młodych oraz osób długotrwale pozostających bez pracy. Są to grupy traktowane priorytetowo na każdym etapie oddziaływania na krajowy rynek pracy.

Podstawą prawną funkcjonowania staży i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy jest ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Dodatkowo szczegółowe regulacje dotyczące odbywania staży przez bezrobotnych zawarto w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych. Zgodnie z definicją ustawową staż oznacza nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Natomiast przygotowanie zawodowe dorosłych

stanowi instrument aktywizacji w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowany bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności.

Zarówno w trakcie odbywania stażu, jak i w okresie odbywania przygotowania zawodowego nie następuje nawiązanie stosunku pracy pomiędzy pracodawcą, a skierowanymi przez urząd pracy osobami, które nadal pozostają w ewidencji osób bezrobotnych i zobowiązane są do określonych zachowań przewidzianych ustawą. Z możliwości organizacji stażu lub przygotowania zawodowego mogą skorzystać pracodawcy, rolnicze spółdzielnie produkcyjne lub pełnoletnie osoby fizyczne, zamieszkujące i prowadzące na terytorium kraju, osobiście i na własny rachunek, działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej, w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym obejmującym obszar użytków rolnych o powierzchni przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub prowadzące dział specjalny produkcji rolnej. Przygotowanie zawodowe dorosłych odbywa się w formie:

- 1) praktycznej nauki zawodu dorosłych umożliwiającej przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie lub egzaminu czeladniczego;
- 2) przyuczenia do pracy dorosłych mającego na celu zdobycie wybranych kwalifikacji zawodowych lub umiejętności, niezbędnych do wykonywania określonych zadań zawodowych, właściwych dla zawodu występującego w klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy.

Ważnym elementem składowym systemu zwalczania zjawiska bezrobocia, jaki w ostatnim czasie pojawił się w polskim ustawodawstwie, są instrumenty rynku pracy wspierające podstawowe usługi rynku pracy. Nie są to zapewne formy, którymi państwo może minimalizować znacznie liczbę osób pozostających bez pracy, ale nie można wyobrazić sobie świadczenia usług rynku pracy bez ich pomocy. Stanowią one skuteczne uzupełnienie obowiązujących rozwiązań, a ich powszechne stosowanie może świadczyć wyłącznie o potrzebie ich istnienia. Instrumentami wspierającymi podstawowe usługi rynku pracy są:

- 1) finansowanie kosztów przejazdu do pracodawcy zgłaszającego ofertę pracy lub do miejsca pracy, odbywania stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy, szkolenia lub odbywania zajęć w zakresie poradnictwa zawodowego poza miejscem stałego zamieszkania w związku ze skierowaniem przez powiatowy urząd pracy,
- 2) finansowanie kosztów zakwaterowania w miejscu pracy osobie, która podjęła zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, staż, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy

szkolenie poza miejscem stałego zamieszkania, w przypadku skierowania przez powiatowy urząd pracy,

- 3) dofinansowanie wyposażenia i doposażenia miejsca pracy, podjęcia działalności gospodarczej, kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa,
- 4) refundowanie kosztów poniesionych z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem skierowanego bezrobotnego,
- 5) finansowanie dodatków aktywizacyjnych,
- 6) finansowanie kosztów zorganizowanego przejazdu bezrobotnych i poszukujących pracy, w związku z udziałem tych osób w targach pracy i giełdach pracy organizowanych przez wojewódzki urząd pracy w ramach pośrednictwa pracy, w szczególności prowadzonego w ramach sieci EURES.

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy podstawowymi usługami rynku pracy jest:

- 1) pośrednictwo pracy,
- 2) poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa,
- 3) pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy,
- 4) organizacja szkoleń.

Wymienione usługi, w odróżnieniu od instrumentów rynku pracy, skierowane są nie tylko do osób bezrobotnych, ale również do osób poszukujących pracy, w tym także zatrudnionych oraz samych pracodawców. Celem wszystkich wymienionych powyżej usług jest doprowadzenie osoby bezrobotnej do podjęcia zatrudnienia.

1.5.Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011r. Nr 231, poz.1375 z późn. zm.) ochronę tę zapewniają organy administracji rządowej, samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w ochronie zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także osoby fizyczne i prawne.

W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- 2) zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi kompleksowej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej, oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,

3) kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

1.6.Ustawa o pożytku publicznym i wolontariacie.

Dnia 24 kwietnia 2003 r. została uchwalona Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. z 2010 Nr 234, poz.1536 z późn. zm.), która wprowadza rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce.

Obszary, które reguluje ustawa to:

1. prowadzenie działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi (odpłatne i nieodpłatne);
2. uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowanie organizacji pożytku publicznego;
3. nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego;
4. tworzenie i funkcjonowanie rad działalności pożytku publicznego;
5. warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń.

1.7.Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

Zadania dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania narkomanii oraz podmioty realizujące te zadania zostały określone w art. 5, 10 i 11 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm). Wśród podmiotów, które mogą realizować zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii ustawodawca wymienia m.in. ośrodki pomocy społecznej.

Działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii należą do zadań własnych gminy i obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci

i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;

5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych do- tkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W celu realizacji zadań ww. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, który następnie uchwalany jest przez radę gminy. Realizatorem programu jest jednostka w nim wskazana.

1.8.Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększania skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie ustawodawca w dniu 29 lipca 2005 r. przyjął ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.z 2005r. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.), która to w art. 1 określa:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 2) zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z definicją ustawową za przemoc w rodzinie uważa się jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Osoba, która została dotknięta przemocą w rodzinie może skorzystać z bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

1. poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
2. interwencji kryzysowej i wsparcia;

3. ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej;
4. zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
5. badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
6. zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Z punktu widzenia samorządu gminnego, istotne wydaje się być utworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, co stanowi jedno z zadań własnych gminy. Na te działania składają się:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

1.9. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013 r., poz.135 z późn. zm.) zostały określone:

- 1) zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków;
- 3) zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 4) zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 5) zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Ustawodawca już na samym początku ustawy, w jej preambule wskazuje, że „dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o harmonijny rozwój

i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc rodzinie przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

2. Programy gminne, rządowe i unijne

2.1. Programy Gminne

2.1.1. Gminny Program przeciwdziałania narkomanii.

Źródłem finansowania zadań Programu są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Wykaz działań określa niniejszy Program, a ich realizacja odbywa się zgodnie ze szkolnymi programami profilaktycznymi.

Cele ogólne Programu to:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działań instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.
5. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie tych osób ze środowiskiem lokalnym z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

2.1.2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Strategia działania:

1. Strategiczne i edukacyjne oddziaływanie na postawy i zachowania ważne dla zdrowia i trzeźwości, a w szczególności wobec dzieci i młodzieży oraz grup podwyższonego ryzyka.
2. Szkolenia w zakresie strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych.
3. Edukacja publiczna pomagająca w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
4. Wspieranie i inspirowanie działalności środowiskowej, wzajemnej pomocy osób z problemami alkoholowymi oraz organizacji społecznych.
5. Działania edukacyjne służące zmianie struktury spożycia napojów alkoholowych oraz promowania „trzeźwego sposobu życia”.
6. Koordynowanie działań poszczególnych placówek i struktur zajmujących się profilaktyką i problemami alkoholowymi.
7. Ocena skuteczności podejmowanych działań oraz monitorowanie zjawisk społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych związanych z problemami alkoholowymi i dokonywanie stanu zagrożenia.

Zadania:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom w których występuje problem alkoholowy pomocy psychofizycznej i prawnej, oraz ochrony przed przemocą w rodzinie
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej.

2.1.3. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Baranów.

1. Podstawa prawna:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. z 2012 r. Dz.U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.)
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
- 3) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. z 2012 r. Dz.U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.)

2. Informacje ogólne.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są istotnym wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne

relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. Takiego, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie. W niektórych przypadkach przejawy jej są jednoznaczne, że nie pozostawiają żadnych wątpliwości, w innych, bardziej złożonych, niezbędne jest określenie możliwie jasnych kryteriów oceny. Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc to: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członka rodziny – osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do badania. Agresja ze strony osób najbliższych, jeżeli nie mieści się w wyobrażeniu człowieka o tym, co normalne i słuszne, może być wstydliwie ukrywaną tajemnicą.

3. Cele programu w Gminie Baranów.

1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele programu będą realizowane przez:

1. budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
2. diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie gminy Baranów,

3. udzielania pomocy ofiar przemocy w rodzinie,
4. oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie,
5. podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
6. kształtowanie postaw społeczności lokalnej poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne i informacyjne.

Realizacja celów zakłada:

1. uwrażliwienie społeczności lokalnej na problemy przemocy w rodzinie,
2. zapewnienie osobom doświadczającym przemocy, bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy,
3. promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,
4. edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
5. działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

4. System przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Baranów.

Art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie brzmi: zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

Do zadań własnych gminy należą w szczególności:

1. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
4. Prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

W celu realizacji zadań określonych w art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Gminie Baranów uruchamia się system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na:

1. Pracy Zespołu Interdyscyplinarnego.
2. Nawiązaniu ścisłej współpracy z różnymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie, posterunkiem Policji w Baranowie, służby zdrowia i oświaty.

Cel główny Programu to: Powstanie zintegrowanego systemu pomocy rodzinie z problemem przemocy domowej.

Cele szczegółowe:

I.1. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadanie związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie:

1. Przeprowadzenie specjalistycznych szkoleń dla: pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, dzielnicowych w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej (jak udzielać wsparcia, w jaki sposób kierować ofiarę do instytucji), wzmacnianie konsekwentnych zachowań i postaw.
2. Systematyczna edukacja społeczności Gminy Baranów poprzez lokalne media, która ma przede wszystkim na celu odklamanie mitów i stereotypów utrudniających pomaganie, a także pokazywanie możliwości udzielania pomocy i pozytywnych przykładów wyjścia z sytuacji przemocy. Permanentne drukowanie ulotek, zakup broszur, zamieszczenie w lokalnej prasie i na stronie internetowej Urzędu Gminy stałych informacji, gdzie można szukać pomocy itp.

I.2. Utworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. Analiza wniosków składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o leczenie odwykowe i wywiadów środowiskowych pod kątem informacji o przemocy domowej.
2. Kierowanie i koordynowanie prac Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
3. Przyjmowanie wszystkich wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy.
4. Tworzenie własnych dokumentów potwierdzających występowanie przemocy domowej, takich jak: notatki służbowe wynikające z obserwacji, rozmów z różnymi osobami, protokołów z rozmów z ofiarami przemocy domowej i członkami ich rodzin.
5. Koordynowanie prowadzenia rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie – zgodnie z zapisami Niebieskiej Karty.
6. Występowanie z wnioskami do Prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie o znęcanie się na rodziną.
7. Występowanie do Policji z wnioskiem o podjęcie działań interwencyjnych przez dzielnicowego lub podjęcie innych działań prewencyjnych, w sprawach, gdzie ujawniono zagrożenie przemocą w rodzinie.
8. Odwoływanie się od decyzji prokuratora, jeżeli zapadła decyzja o umorzeniu postępowania, a odwołanie jest zasadne.

9. Motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy domowej.
10. Monitorowanie prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
11. Prowadzenie dokumentacji w sprawach przemocy domowej.

I.3. Zapewnienie różnorodnych form wsparcia osobom doświadczającym przemocy w zależności od sytuacji i potrzeb.

1. Uruchomienie specjalnej Grupy Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
2. Kierowanie do udziału w specjalistycznym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy we współpracy z Prokuraturą i Sądem.
3. Współpraca z Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Słupi pod Kępem.
4. Nawiązanie ścisłej współpracy z dzielnicowym, pracownikami socjalnymi i członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych by skutecznie realizować funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego poprzez wspólne wizyty w domach, w których występuje przemoc w rodzinie.
5. Udzielanie pomocy finansowej w zależności od potrzeb – realizacja przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

5. System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do zadań gminy należy tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną oraz tworzenie programów pomocy dziecku i rodzinie.

W 1999 roku przebudowywano system pomocy dziecku i rodzinie. W wyniku tych zmian opieka nad dzieckiem i rodziną stała się integralną częścią szerokiego systemu pomocy społecznej. W jego ramach zadania specjalistyczne, takie jak: poradnictwo rodzinne, prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej, zapewnienie opieki i wychowania dzieciom poza rodziną wypełniają powiaty. Obowiązkiem gminy natomiast jest zabezpieczenie potrzeb rodzin i ich dzieci mieszkających na jej terenie.

Dysfunkcje w środowisku rodzinnym są niebezpieczne zwłaszcza dla dzieci i młodzieży, która narażona jest na dziedziczenie patologicznych norm i wzorców zachowań oraz szczególnie podatna na negatywne oddziaływanie otoczenia zewnętrznego.

Podkreślić należy, że państwo i jego instytucje mają rodzinę wspierać, a nie wyręczać w wypełnianiu przez nią jej funkcji. Zapewnieniu tego właśnie wsparcia służyć ma niniejszy system.

6. Uzasadnienie opracowania i wdrożenia systemu.

Do najistotniejszych zagrożeń dla rodziny zaliczamy: bezrobocie, nadużywanie alkoholu przez dorosłych, przemoc w rodzinie, ubóstwo oraz niewłaściwe relacje pomiędzy rodzicami i dziećmi. Wszystkie wymienione powyżej problemy, oraz te nie wymienione z mniejszą częstotliwością wskazują na konieczność podjęcia inicjatyw do usprawnienia systemu pomocy rodzinie, na poziomie jednostek funkcjonujących na terenie gminy Baranów

Problemem bezrobocia na terenie naszej gminy, podobnie jak problemy związane z ubóstwem i nadużywaniem alkoholu, zajmuje się przede wszystkim Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Osoby bezrobotne mają możliwość skorzystania z poradnictwa oraz możliwość wzięcia udziału w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki, a także organizowanych przez Urząd Gminy robotach publicznych, pracach społecznie użytecznych, czy pracach interwencyjnych. Generalnie bezrobocie nie jest związane z poziomem mikroekonomicznym, należy je bardziej postrzegać w skali problemów makro, dlatego też oferta dla osób bezrobotnych wydaje się być zadowalająca.

Problem nadużywania alkoholu przez dorosłych rozwiązywany jest przez instytucje skupione wokół Urzędu Gminy (Pełnomocnik Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych), Indywidualna Praktyka Lekarska lek. med. Artur Włodarczyk w Słupi pod Kępem, Indywidualna Praktyka Lekarska lek. med. Andrej Szubzda w Mroczeniu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Głównym celem opracowania i wdrożenia systemu profilaktyki i opieki nad rodziną i dzieckiem, jest zapobieganie zagrożeniom dla prawidłowego funkcjonowania rodziny i efektywna pomoc w rozwiązywaniu problemów wynikających z tych zagrożeń.

Istotne założenia Gminnego Programu Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną:

1. Zapobieganie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.
2. Zapobieganie uzależnieniom, udzielanie pomocy osobą współuzależnionym.
3. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.
4. Zapobieganie i przewyżczanie niepowodzeniom szkolnym.
5. Zapobieganie niedożywieniu i zabezpieczenie podstawowych potrzeb materialnych rodziny.
6. Zapobieganie sytuacją wymagającym interwencji kryzysowej i rozwiązywanie sytuacji kryzysowych.
7. Zapewnienie opieki dzieciom wymagającym oddziaływania wychowawczego oraz podczas nieobecności rodziców.
8. Wyszukiwanie alternatywnych rozwiązań pracy z dzieckiem i rodziną.

9. Aktywizowanie rodzin w celu własnego rozwoju.

PRIORYTETY W REALIZACJI PROGRAMU.

1. Poprawa jakości życia w rodzinach zagrożonych ubóstwem i niedostosowaniem społecznym oraz rodzinom z innymi problemami. Zapewnienie równego i sprawiedliwego dostępu do socjalnej, oświatowej i kulturalnej infrastruktury Gminy, uzupełnienie braków zdrowotnych.
2. Ochrona dzieci i młodzieży przed zaniedbaniem, przemocą, uzależnieniami, porzuceniem, wykołajaniem oraz przestępczością.
3. Wzmacnianie i wyszukiwanie odpowiednich zasobów tkwiących w rodzinach i dzieciach.
4. Pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów, wspieranie rodziców w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pomaganie osobom samotnie wychowującym dzieci.
5. Promocja rozwiązań systemowych pracy z rodziną, dziećmi i młodzieżą, opartych na elastyczności, kompleksowości, ciągłości i różnorodności form działania.
6. Integracja podmiotów stanowiących bezpośrednie otoczenie wychowawcze dziecka i rodziny.
7. Likwidacja czynników dezorganizujących środowisko wychowawcze dzieci i młodzieży.
8. Wspieranie środowiska społecznego sprzyjającego wyzwalaniu potrzeb intelektualnych, twórczych, organizacyjnych i społecznych dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych i starszych oraz samotnych.

SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU.

I. Praca z rodziną:

1. Rozbudowa systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego.
2. Wspieranie akcji promujących opiekę zastępczą nad dzieckiem, a w szczególności spokrewnioną opiekę zastępczą.

II. Praca z dziećmi i młodzieżą:

1. Wspieranie świetlic środowiskowych w celu realizacji zajęć służących budowaniu postaw sprzyjających rozwijaniu umiejętności społecznych.
2. Organizacja festynów, zawodów sportowych promujących zdrowy tryb życia, kółek zainteresowań, wykorzystaniu bazy kulturalno-rekreacyjnej znajdującej się na terenie gminy.
3. Udostępnienie pomocy specjalistycznej dla dzieci i młodzieży dla dzieci z terenu gminy np. psycholog, logopeda, pedagog oraz innych instytucji działających na terenie powiatu.

4. Zwiększenie liczby programów profilaktycznych dla dzieci młodzieży oraz osób dorosłych (np. rodziców, opiekunów świetlic, sprzedawców alkoholu) o tematyce uzależnień i przemocy.
5. Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących z rodziną i dzieckiem w zakresie pomagania i reagowania w sytuacjach kryzysowych.
6. Zwiększenie dostępności dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do nauki indywidualnej jak i zwiększona możliwość uczęszczania na zajęcia przedszkolne i szkolne.

III. OSOBY STARSZE I SAMOTNE:

1. Świadczenie usług opiekuńczych (pomoc pielęgniarstwa, opiekun z ośrodka pomocy społecznej) w miejscu zamieszkania.
2. Poradnictwo i świadczenia administracyjne (np. pomoc w załatwianiu i wypełnianiu wniosków o rentę i emeryturę).
3. Udzielanie pomocy finansowej zgodnie z ustawą.

IV. EDUKACJA SPOŁECZNA:

1. Organizowanie spotkań, szkoleń, konferencji, udziału w kampaniach edukacyjnych.
2. Integracja społeczna osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.
3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych, starszych, samotnych poprzez promowanie współodpowiedzialności społecznej.

W roku 2013 udzielono pomocy w ramach interwencji kryzysowej jednej rodzinie w której, były dwie osoby. Powodem umieszczenia w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Słupi p. Kępem było stosowanie przemocy psychicznej i fizycznej oraz potrzeba ochrony macierzyństwa.

W siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie prowadzono punkt konsultacyjny dla rodzin, w których występowało zjawisk przemocy w rodzinie. W ramach działalności punktu konsultacyjnego zatrudniono psychologa. W roku 2013 udzielono pomocy psychologicznej 21 osobom.

7. Standardy interwencji kryzysowej.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej „interwencja kryzysowa stanowi zespół działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin, w tym dotkniętych przemocą, w celu zapobiegania lub pogłębiania się występujących dysfunkcji (...) W ramach interwencji kryzysowej udziela się w szczególności poradnictwa specjalistycznego oraz schronienia dostępnego przez całą dobę”. Podejmowane działania interwencyjne winny być dostosowane do rodzaju kryzysu z jakim mamy do czynienia (incydentalny, endogeny, rozwojowy, chroniczny). Interwencja powinna być tak szybka, jak to możliwe, by zwiększyć

prawdopodobieństwo korzystnych zmian. Szybkość interwencji ważna jest szczególnie w przypadku kryzysów incydentalnych. Wtedy interwencja kryzysowa jest działaniem w kierunku odzyskania przez osobę dotkniętą kryzysem zdolności jego samodzielnego pokonania. Ma charakter pomocy psychologicznej, medycznej socjalnej lub prawnej. Służy wsparciu emocjonalnemu osoby w kryzysie. Potrzebna jest osobom, u których dezorganizacja psychiczna osiągnęła ostrą fazę, wywołaną zdarzeniem kryzysowym jak gwałt, pobicie, awantura domowa, brutalna kradzież, utrata bliskiej osoby, uczestniczenie w katastrofie, wypadku drogowym, itp.

Potrzeba określenia standardów interwencji związana jest z rezultatami przeprowadzonych badań. Wynika z nich, że przemoc domowa i związane z nią zdarzenia, mogące powodować kryzys, jest jednym z najistotniejszych społecznych problemów naszej gminy. Z danych przedstawionych w diagnozie (starzenie się społeczności), jak i z praktyki działania gminnego ośrodka pomocy społecznej wynika, że bezzwłocznej interwencji wymagają często osoby samotne. W tym wypadku interwencja winna mieć charakter medyczny i socjalny. Natychmiastowe interwencje kryzysowe winny być podejmowane w przypadkach zagrożenia zdrowia i życia dzieci w związku z zaniedbaniami opiekuńczymi.

Dlatego określenie sposobów reagowania i osób za to odpowiedzialnych jest konieczne. Standardy interweniowania kryzysowego mogą ulec zmianie, w przypadku gdy gmina zawrze porozumienie o przejęciu zadań ośrodka interwencji kryzysowej przez powiatowy ośrodek interwencji kryzysowej w Słupi pod Kępem. Interwencja kryzysowa w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej może być także uzupełnieniem o sferę socjalną działań podejmowanych przez gminne centrum reagowania w wypadkach klęsk żywiołowych.

Uzasadnienie wprowadzenia standardów interwencji kryzysowej po części wynika z samej istoty sytuacji kryzysowej. Zadaniem policji w podejmowanych interwencjach jest zapewnienie bezpieczeństwa osobom, których życie i zdrowie mogą być zagrożone. Udzielenie takiej pomocy wraz z przedstawieniem podstawowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej w kolejnych dniach po interwencji w większości przypadków jest wystarczające. Podobnie jak w przypadku zapewnienia bezpieczeństwa, tak i pomoc medyczna może być realizowana w ramach istniejących zasobów. Bezzwłocznej pomocy medycznej udzieli pogotowie ratunkowe. Jednak w określonych definicją sytuacji kryzysowej okolicznościach, poza zapewnieniem bezpieczeństwa i informacji, może zachodzić potrzeba udzielenia jak najszybszej pomocy socjalnej i psychologicznej.

Obecnie na terenie naszej gminy, jak wynika z diagnozy, nie ma systemu udzielenia pomocy określanej mianem wsparcia w sytuacji kryzysowej. Chodzi tu przede wszystkim o tworzenie kontaktu emocjonalnego, relacji terapeutycznej, analizy zasobów między innymi systemu wsparcia społecznego i określenie perspektywy zmiany. Udzielenie takiej pomocy wymaga, by niezwłocznie po interwencji policji, jeżeli w ocenie tych służb zachodzi taka potrzeba, na miejsce zdarzenia przybyli specjaliści w zakresie interwencji kryzysowej: pracownicy socjalni, bądź psychologowie, względnie inni specjaliści. Brak takiej pomocy to istotna luka w systemie pomocowym gminy, w której jednym z najistotniejszych problemów pozostaje przemoc w rodzinie. W zakresie Systemu przewiduje się:

I. Wyznaczenie podmiotów pomocowych i ich roli w procesie udzielania pomocy w sytuacjach kryzysowych:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie – koordynacja systemu interwencji kryzysowej (w zakresie socjalnym zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej), zapewnienie warunków efektywnej interwencji kryzysowej podejmowanej przez pracowników socjalnych, gromadzenie i przekazywanie informacji w systemie, udzielanie schronienia, pomocy materialnej, podejmowanie interwencji kryzysowej, i realizacja jej poszczególnych etapów, zwoływanie zespołów interdyscyplinarnych.
2. Posterunek Policji w Baranowie - zapewnienie bezpieczeństwa, w razie potrzeby zawiadomienie pogotowia ratunkowego, ocena potrzeby interwencji kryzysowej, przekazanie informacji do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, umieszczanie dzieci w pogotowiu opiekuńczym i innych placówkach opiekuńczo wychowawczych, zatrzymania, inne działania na rzecz bezpieczeństwa.
3. Indywidualna Praktyka Lekarska lek. med. Artur Włodarczyk w Słupi pod Kępem, Indywidualna Praktyka Lekarska lek. med. Andrzej Szubzda w Mroczeniu – informowanie Policji i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o wszelkich podejrzeniach związanych z przemocą domową, w tym wobec dzieci, oraz o zaniedbaniach opiekuńczych wobec dzieci.
4. Pogotowie ratunkowe w Kępnie – informowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o sytuacjach kryzysowych w tym sytuacjach, w których dochodzi do przemocy domowej, gotowość udzielenia pomocy medycznej na wezwanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
5. Placówki oświatowe – przekazywanie informacji o oznakach zaniedbań, przemocy domowej do GOPS, podejmowane działań np. wspierających dziecko w środowisku szkolnym po informacji z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o interwencji kryzysowej w miejscu zamieszkania.

6. Inne instytucje pomocowe, których przedstawiciele mogą wziąć udział w interwencji.

Określenie czasu w jakim powinna nastąpić interwencja kryzysowa po zawiadomieniu policji lub względnie innego podmiotu np. pogotowia ratunkowego. Jak zaznaczono wyżej, pierwsze etapy interwencji kryzysowej powinny następować jak najszybciej po zdarzeniu kryzysowym. Jednak szybkość interwencji zależy będzie od zasobów instytucjonalnych jakimi dysponuje gmina. Mając to na uwadze należy zakładać, iż **interwencja nastąpi niezwłocznie** od chwili podjęcia informacji o zaistnieniu zdarzenia kryzysowego. Oczywiście taka informacja powinna być natychmiast przekazana, przez służby porządkowe lub medyczne.

Określenie kwalifikacji zawodowych osób podejmujących interwencje kryzysową. Taką interwencje mogą podejmować specjaliści pracy socjalnej w zakresie: przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rozwiązywania problemów alkoholowych lub narkomanii, lub przeciwdziałania skutkom zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, pracownicy socjalni po odpowiednim przeszkoleniu, psychologowie, osoby mające uprawnienia do prowadzenia psychoterapii lub świadczenia pomocy psychologicznej, a w szczególnych sytuacjach osoby duchowne, reprezentujące działające na terenie gminy Baranów parafie, po przeszkoleniu w zakresie interwencji kryzysowej.

Określenie zasad komunikacji. Informacja o potrzebie interwencji kryzysowej winna być przekazywana telefonicznie. Wszelkie informacje o działaniach policji, pogotowia ratunkowego, względnie od innych służb i osób w związku, z którymi zachodzi potrzeba podjęcia interwencji kryzysowej przez pomoc społeczną, winny trafić niezwłocznie do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zadaniem Ośrodka po powzięciu informacji jest podjęcie interwencji przez pracownika odpowiedzialnego za dany teren pomocowy.

Przykładowo: o ile zdarzenie kryzysowe choćby tylko pośrednio dotyczyło dziecka w wieku szkolnym, o interwencji zostaje informowany właściwy dyrektor szkoły, który może zaplanować stosowne działanie w środowisku szkolnym. Zasadą jest, że pracownik po wizycie w środowisku, gdzie rozpoczęto interwencję, niezwłocznie informuje telefonicznie przedstawicieli najbardziej właściwych ze względu na kompetencje podmiotów o rozpoczętej interwencji oraz pocztą elektroniczną wszystkie pozostałe instytucje w systemie.

Przygotowanie ulotek informacyjnych dla podmiotów zapewniających bezpieczeństwo na terenie gminy w trakcie interwencji w środowiskach oraz dla podmiotów zapewniających pomoc medyczną: Policja, Straż Pożarna, Pogotowie Ratunkowe, zakłady opieki zdrowotnej. Ulotki zawierać będą podstawowe informacje czym jest sytuacja kryzysowa, kiedy potrzebne będzie interwencja kryzysowa ze strony pomocy społecznej oraz,

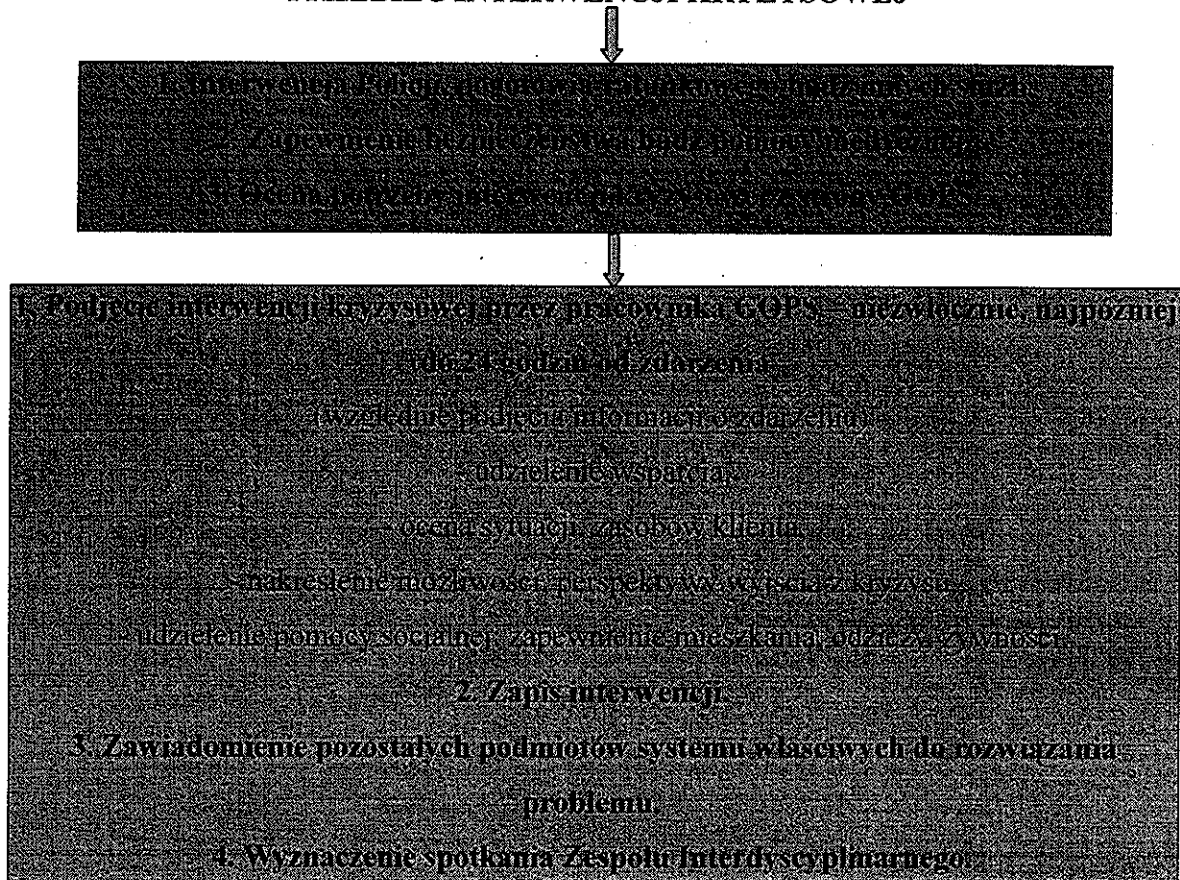
że w takich przypadkach, informacja winna być kierowana telefonicznie do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Przedstawienie proponowanego modelu interwencji:

1. Sygnał po którym następuje interwencja Policji, Straży Pożarnej i innych służb. Informacja może być przekazana bezpośrednio ze środowiska, od osób pełniących funkcje społeczne, publiczne.
2. Interwencja Policji, Straży Pożarnej bądź pogotowia ratunkowego:
 1. zapewnienie bezpieczeństwa (w przypadku pogotowia pomocy medycznej);
 2. w uzasadnionym przypadku wezwanie pomocy medycznej;
 3. ocena czy przyczyna interwencji było zdarzenie kryzysowe;
 4. przekazanie informacji o zdarzeniu kryzysowym drogą telefoniczną do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
 5. pozostałe czynności związane z zapewnieniem bezpieczeństwa: np. zatrzymanie osoby stosującej przemoc wobec bliskich, umieszczenie osoby nietrzeźwej w izbie wytrzeźwień;
 6. przekazanie informacji o innym, niż kryzysowe, zdarzeniu wszystkim podmiotom w systemie pocztą elektroniczną.
3. Specjalistyczna interwencja kryzysowa bezpośrednio po zdarzeniu ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej:
 - a) udzielenie wsparcia;
 - b) ocena sytuacji, zasobów klienta i analiza systemu wsparcia społecznego;
 - c) nakreślenie możliwości, perspektywy wyjścia z kryzysu;
 - d) udzielenie pomocy socjalnej: zapewnienie mieszkania, odzieży, żywności w zależności od potrzeb;
 - e) zapis przebiegu interwencji;
4. Pomoc w rozwiązywaniu problemów mających związek ze zdarzeniem kryzysowym:
 - a) przekazanie informacji podmiotom systemu o zdarzeniu i podjętych krokach;
 - b) zorganizowanie spotkania zespołu interdyscyplinarnego;
 - c) ocena sytuacji, zasobów osoby/rodziny w kryzysie przez członków zespołu;
 - d) opracowanie przy współudziale klientów planu wyjścia z kryzysu, sporządzenie kontraktu;
 - e) udzielenie pomocy socjalnej, psychologicznej, prawnej, skierowanie do podmiotów udzielających specjalistycznej pomocy;

- f) ocena efektywności podjętych działań na forum zespołu, ewentualnie sformułowania wniosków dotyczących dalszej pomocy.

PRZEBIEG INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

2.2. Programy rządowe

2.2.1. Pomoc państwa w zakresie dożywiania.

Celem Programu jest wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewniania posiłku osobom jego pozbawionym, ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich. Ponadto program zakładał długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczanie zjawiska niedożywienia, upowszechnianie zdrowego stylu żywienia, poprawę poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach oraz rozwój w gminach bazy żywieniowej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Gmina realizowała Program przy pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w jednostkach organizacyjnych gminy, placówkach i instytucjach, które posiadały bazę żywieniową lub odpowiednie warunki do wydawania produktów żywnościowych.

Program przewiduje otrzymanie pomocy w następujących formach:

- a) **posilek**, ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego,

b) **zasilek celowy** na zakup posiłku lub zakup żywności (w tym na zakup posiłku dzieciom przebywającym placówkach oświatowych, gdzie rodzice zobowiązani są do pokrywania kosztów żywienia),

c) **świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych.**

Poniżej w ujęciu tabelarycznym przedstawiono zestawienia kwotowe z realizacji programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2011-2013.

**Tabela 8. Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
w latach 2011-2013**

Rok	LICZBA UCZNIÓW OTRZYMUJĄCYCH ŚWIADCZENIE	KWOTA WYPŁACONEGO ŚWIADCZENIA
2011	134	51.596,00
2012	148	55.401,00
2013	166	56.996,00
Razem:	442	163.993

Źródło: Sprawozdanie z realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za lata 2010-2013

Tabela 9. Pomoc w formie zasiłku celowego wypłacona w latach 2011-2013

Rok	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
2011	40	100	20.450
2012	27	50	9.900
2013	20	46	9.100

Źródło: Sprawozdanie z realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za lata 2010-2013

Gmina Baranów podjęła Uchwałę Nr XL/255/2014 Rady Gminy Baranów z dnia 7 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji. Program jest elementem polityki społecznej gminy w zakresie:

- poprawy poziomu życia z rodzin o niskich dochodach;
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży;
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych;

Program realizuje i jest jego koordynatorem Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie we współpracy z innymi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi gminy (szkoły podstawowe, gimnazja) oraz szkołami i przedszkolami prowadzonymi przez inne samorządy gminne, do których uczęszczają dzieci i młodzież z terenu Gminy Baranów.

Ponadto Rady Gminy Baranów podjęła Uchwałę Nr XL/256/2014 z dnia 7 lutego 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania

nieodpłatnej pomocy w zakresie dożywiania objętego wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Na mocy Uchwały podniesiono kryterium dochodowe, o którym mowa odpowiednio w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.), do kwoty 813 zł dla osoby samotnie gospodarującej oraz do kwoty 684 zł na osobę w rodzinie. Takie działania spowodowały, że większa liczba dzieci została uprawniona do skorzystania z posiłku.

2.2.2. Wyprawka szkolna

Celem programu jest pomoc dla uczniów w formie dofinansowania zakupu podręczników w danym roku szkolnym. Pomoc otrzymują dzieci rozpoczynające naukę, które znajdują się w trudnej sytuacji materialnej oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Szczegółowe zasady przyznawania pomocy reguluje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2013 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 818) w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników i materiałów dydaktycznych. Tabela poniżej przedstawia liczbę uczniów rozpoczynających naukę w danym roku szkolnym oraz liczbę uczniów, którzy otrzymali dofinansowanie zakupu podręczników.

**Tabela 10. Liczba uczniów korzystających z programu Wyprawka szkolna
w latach 2010-2013**

Grupa	Liczba uczniów rozpoczynających naukę w roku szkolnym			Liczba uczniów, którzy otrzymali dofinansowanie na podstawie kryterium dochodowego			Liczba uczniów, którzy otrzymali dofinansowanie poza kryterium dochodowym (10%)		
	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
w klasach I szkoły podstawowej	82	79	86	18	8	22	5	7	0
w klasach II szkoły podstawowej	76	83	80	11	12	7	11	6	3
w klasach III szkoły podstawowej	71	76	84	12	5	13	7	9	3
w klasach IV szkoły podstawowej	-	-	75	-	-	6	-	-	6
w klasach II gimnazjum	68	-	-	10	-	-	3	-	-
w klasach III gimnazjum	-	66	-	-	10	-	-	3	-

Źródło: Dane Biura Obsługi Szkół w Baranowie

2.2.3. Pomoc materialna dla uczniów

Pomoc materialna dla uczniów z najbiedniejszych rodzin ma na celu wyrównywanie szans edukacyjnych i umożliwienie im lepszego startu w dorosłe życie. Celem tych działań jest także zapobieganie podziałowi uczniów ze względu na sytuację materialną oraz stworzenie im możliwości równego uczestnictwa w życiu społeczności szkolnej. W ramach pomocy materialnej dla uczniów, którzy znajdowali się w trudnej sytuacji materialnej, wypłacano stypendia szkolne. Zasady uzyskania pomocy zostały uregulowane w Regulaminie udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Baranów, który uchwaliła Rada Gminy. Zestawienie kwotowe pomocy materialnej dla uczniów wypłaconej w latach 2011-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym w latach 2011-2013

ROK	LICZBA UCZNIÓW OTRZYMUJĄCYCH ŚWIADCZENIE	KWOTA WYPŁACONEGO ŚWIADCZENIA
2011	186	21.790,00 zł
2012	177	18.345,00 zł
2013	202	19.750,00 zł
Razem:	565	59.885,00 zł

Źródło: Dane Biura Obsługi Szkół w Baranowie

Pomoc materialna skierowana jest również dla dzieci i młodzieży za szczególne osiągnięcia naukowe i sportowe. Zestawienie kwotowe pomocy materialnej o charakterze motywacyjnym za osiągnięcia naukowe i sportowe w latach 2011-2013 przedstawia poniższa tabela:

Tabela 12. Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywującym w latach 2011-2013

ROK	LICZBA UCZNIÓW KTÓRZY OTRZYMALI NAGRODY	KWOTA WYPŁACONYCH NAGRÓD
2011	66	13.100,00 zł
2012	77	15.100,00 zł
2013	99	19.700,00 zł
Razem:	242	47.900,00 zł

Źródło: Dane Biura Obsługi Szkół w Baranowie

2.2.4. Resortowy Program Rozwoju Instytucji Opieki Nad Dziećmi do lat 3 „Maluch”.

Gmina Baranów realizuje resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 „Maluch”. W ramach programu w okresie od kwietnia 2013 r. do 1 września 2014 r.

realizowane jest zadanie pod nazwą: „Budowa oraz wyposażenie żłobka z oddziałami przedszkolnymi w miejscowości na Osiedlu Murator w Baranowie”. W wyniku realizacji zadania powstaną dwa oddziały żłobkowe i dwa oddziały przedszkolne. W ramach programu w 2013 r. wydatkowano łącznie kwotę 1.314.287,00 zł, z tego 920.000,00 zł stanowiła udzielona Gminie dotacja na budowę 2 oddziałów żłobkowych.

W 2014 roku Gmina złożyła kolejny wniosek na wyposażenie i funkcjonowanie obiektu budowanego na Osiedlu Murator w Baranowie.

2.3.Projekty unijne.

2.3.1.Projekt Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „Program Aktywności Społecznej w Gminie Baranów”.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie od 2008 r. realizował projekt systemowy „Program Aktywności Społecznej w Gminie Baranów” współfinansowany ze środków europejskiego funduszu społecznego. Celem projektu jest wsparcie osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo. Nabyta wiedza i umiejętności pozwalają odważniej odnaleźć się w środowisku w celu poszukiwania pracy.

W ramach projektu w roku 2010 w kursach zawodowych oraz innych formach wsparcia wzięły udział 4 kobiety bezrobotne i nieaktywne zawodowo, w roku 2011 również 4 kobiety, a w roku 2012 - 7 kobiet. Realizacja projektu polega na wypełnianiu zadań zaplanowanych we wniosku o dofinansowanie:

Zadanie I – Aktywna integracja, w ramach tego zadania podpisywane były kontrakty socjalne w Beneficjentami Ostatecznymi projektu, każdy uczestnik został objęty 3 formami aktywnej integracji, w tym przypadku są to instrumenty integracji społecznej, instrumenty aktywizacji edukacyjnej i zawodowej. Instrumenty aktywnej integracji realizowały zewnętrzne firmy szkoleniowe.

Zadanie II – Praca Socjalna, w ramach tego zadania zatrudnieni byli pracownicy socjalni, którzy byli odpowiedzialni za realizację projektu, ale także wypełniali zakres obowiązków wynikających z ustawy o pomocy społecznej.

Zadanie III – Zasiłki i pomoc w naturze – w ramach tego zadania wypłacane były zasiłki celowe i okresowe dla Beneficjentów Ostatecznych projektu. Był to wkład własny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Zadanie IV - Działania o charakterze środowiskowym – w ramach tego zadania organizowane były wyjazdy dla Beneficjentów Ostatecznych projektu oraz osób związanych z realizacją projektu.

Zadanie VI – Zarządzanie projektem – Starszy Inspektor ds. świadczeń rodzinnych był Koordynatorem projektu, czuwał nad bieżącą realizacją projektu, pilnował budżetu i harmonogramu, a także zajmował się bieżącymi problemami wynikającymi podczas realizacji projektu. Prowadził stałą współpracę z pracownikami socjalnymi zatrudnionymi w ramach projektu, a także główną księgową, która była odpowiedzialna za sprawy finansowo-księgowe projektu.

Tabela 13. Środki finansowe na realizację projektu w latach 2011-2013

Rok	UE (85%)	BP (4,5%)	Wkład własny (10,5%)	Razem
2011	58.678,77	10.355,08	8.098,95	77.132,80
2012	108.860,01	19.210,59	14.880,57	142.951,17
2013	136.002,24	24.000,40	18.771,26	178.773,90

Źródło: sprawozdania własne GOPS

Część diagnostyczna.

Niniejszy rozdział przedstawia diagnozę problemów pomocy społecznej na terenie gminy Baranów, którą prezentujemy w formie opisu problemów w funkcjonowaniu systemu pomocy w gminie, przedstawieniu pozytywnych i negatywnych stron pomocy społecznej, prezentacji zjawisk społecznych występujących na terenie gminy w formie tabel i wykresów.

ROZDZIAŁ II. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BARANÓW

1. Charakterystyka gminy.

1.1. Położenie, powierzchnia.

Gmina Baranów jest jedną z siedmiu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu kępińskiego. Do gminy, oprócz Baranowa, będącej siedzibą władz gminy, należy 10 sołectw: Baranów Osiedle Murator, Donaborów, Grębanin, Jankowy, Joanka, Łęka Mroczeńska, Marianka Mroczeńska, Mroczeń, Słupia pod Kępem, Żurawiniec. Baranów jest gminą wiejską położoną na pograniczu południowo-wschodniej części Niziny Wielkopolskiej i Niziny Śląskiej w województwie Wielkopolskim. Cały obszar gminy jest usytuowany w dorzeczu rzeki Prosnys. Duży potencjał społeczno-gospodarczy, środowiskowy, kulturowy oraz korzystne położenie komunikacyjne (sąsiedztwo dróg międzyregionalnych, np. Wrocław – Warszawa, Katowice – Poznań) stwarzają możliwości ciągłego rozwoju Gminy i wzrostu jej znaczenia w regionie i kraju.

1.2. Gospodarka

Na dzień 23.04.2014 r. w Gminie Baranów zarejestrowanych było 523 podmiotów gospodarczych, z czego 58 miało zawieszoną działalność gospodarczą. W strukturze gospodarczej Gminy Baranów dominuje przemysł meblarski. Z tego też powodu gmina nazywana jest „gminą stolarzy”. Obecnie na terenie gminy działa kilkadziesiąt zakładów stolarskich i tapicerskich, które produkują meble oraz akcesoria meblowe. Sprzedaż produktów obejmuje zarówno rynek krajowy jak i zagraniczny. Potencjał ekonomiczny tych zakładów jest różny. Od małych rodzinnych firm zaczynając, przez średnie zakłady, do ogromnych zakładów pracy, które nierzadko zatrudniają 100 i więcej pracowników. Do największych przedsiębiorstw meblarskich na terenie Gminy Baranów należy zaliczyć firmę Benix, Stolarz Lempert, Drewmix, Mirjan, Wersal.

Poza branżą meblarską dobrze rozwinięta jest także sieć placówek handlowych i usługowych. Na terenie gminy znajdują się motel z 60-cioma miejscami noclegowymi, stacją paliw i barem szybkiej obsługi.

1.3. Ochrona zdrowia.

Mieszkańcy gminy Baranów mają zapewnioną opiekę zdrowotną w dwóch przychodniach lekarzy rodzinnych, którzy prowadzą Indywidualne Praktyki Lekarskie w

Mroczeniu dr Andrzej Szubzda i w Słupi pod Kępem dr Artur Włodarczyk. Poza tym na terenie Gminy działają dwa gabinety stomatologiczne, jeden w Mroczeniu, a drugi w Baranowie.

Z danych pozyskanych od lekarzy rodzinnych, którzy prowadzą swe praktyki na terenie gminy wynikają problemy zdrowotne mieszkańców gminy Baranów, które obrazuje poniższa tabela:

Tabela 14. Problemy zdrowotne osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży do 19. roku życia na terenie Gminy Baranów w 2013 roku:

Rodzaj schorzeń	Liczba dzieci i młodzieży do 19. roku życia	Dorośli
Gruźlica	-	1
Nowotwory	3	54
Choroby tarczycy	12	70
Cukrzyca	9	421
Niedokrwistość	3	39
Choroby obwodowego układu nerwowego	1	42
Choroby układu krążenia w tym:		
▲ przewlekła choroba reumatyczna	2	21
▲ choroba nadciśnieniowa	10	1028
▲ choroba naczyń mózgowych	-	177
▲ niedokrwienność serca	1	431
▲ przebyty zawał serca	-	80
Przewlekłe choroby układu trawiennego	27	172
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	23	236
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	71	199
Przewlekły nieżyt oskrzeli	46	146
Otyłość	19	451

Według informacji, które przedstawił Artur Włodarczyk prowadzący Indywidualną Praktykę Lekarską w Słupi pod Kępem, obejmuje opieką 2.063 mieszkańców gminy, gdzie 426 mieszkańców to dzieci i młodzież do 19 roku życia. Z danych przedstawionych w tabeli powyżej wynika, że na 7.821 mieszkańców gminy (stan na 31.12.2013r.) 1.880 osób jest leczonych z powodu cukrzycy i chorób układu krążenia.

Gmina Baranów we współpracy z Urzędem Wojewódzkim Województwa Wielkopolskiego w latach 2011-2013 realizowała kilka programów profilaktycznych. Zestawienie programów wraz z liczbą osób objętych danym programem przedstawia tabela poniżej.

Tabela 15. Programy profilaktyczne realizowane we współpracy z Urzędem Wojewódzkim Województwa Wielkopolskiego w latach 2011-2013

Rok	Nazwa programu zdrowotnego	Cel programu	Liczba osób objętych programem
2011	Profilaktyka raka gruczołu krokowego	Badanie krwi w kierunku PSA	60
	Profilaktyka raka jelita grubego i odbytnicy	Badania na obecność krwi utajonej	120
	Profilaktyka schorzeń układu oddechowego	Badanie RTG i spirometria	150
	Profilaktyka raka piersi	mammografia	200
2012	Profilaktyka raka piersi	mammografia	143
2013	Profilaktyka raka piersi	mammografia	209
	Profilaktyka raka gruczołu krokowego	Badanie krwi w kierunku PSA	32
	Profilaktyka raka jelita grubego i odbytnicy	Badanie na obecność krwi utajonej	53

Źródło: Informacje o zrealizowanych programach zdrowotnych w latach 2011-2013

1.4. Mieszkalnictwo.

Na terenie gminy występuje indywidualne budownictwo jednorodzinne, zagrodowe oraz budownictwo wielorodzinne. Budownictwo wielorodzinne związane jest głównie z nieistniejącym już Państwowym Gospodarstwem Rolnym w Słupi pod Kępem. Największymi ośrodkami mieszkaniowymi są wsie Baranów, Mroczeń oraz Słupia pod Kępem. Na koniec września 2013 r. Baranów zamieszkiwało 2.026 osób, Mroczeń 1.347

osób, a Słupie pod Kępem 1.404 osoby. Zabudowa gospodarcza jest charakterystyczna szczególnie dla wsi Jankowy, Donaborów, Joanka, Żurawiniec, Marianka Mroczeńska, Łęka Mroczeńska. Na terenie gminy, szczególnie w Baranowie, zauważono dynamiczny wzrost budowy domów jednorodzinnych, w szczególności na osiedlu Murator. Stan techniczny obiektów jest na ogół dobry.

Mieszkańcy gminy mogą występować do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie z wnioskami o przyznanie dodatków mieszkaniowych. Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- 1) najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
- 2) osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
- 3) osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- 4) innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- 5) osobom zajmującym lokal bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny.

W tabeli poniżej zestawiono kwoty dodatków mieszkaniowych wypłaconych w latach 2011-2013 wraz z liczbą rodzin, którym te świadczenia przyznano.

Tabela 16. Dodatki mieszkaniowe wypłacone w latach 2011-2013

Rok	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Kwota w zł
2011	8	82	10.363,63
2012	7	44	6.599,18
2013	9	77	12.603,02

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie

1.5. Oświata.

W gminie Baranów istnieje 6 jednostek oświatowych, w tym: 4 Zespoły Szkół – w Baranowie, Słupi pod Kępem, Łęce Mroczeńskiej i Donaborowie, w skład których wchodzi przedszkole i szkoła podstawowa. Oprócz ww. zespołów szkół na terenie gminy funkcjonuje 1 Gimnazjum – w Mroczeniu i 1 Szkoła Podstawowa – w Grębaninie. Do szkół podstawowych na terenie gminy Baranów uczęszcza łącznie 466 uczniów, liczba uczniów gimnazjum z terenu gminy to 197, natomiast liczba dzieci w przedszkolach gminnych to

liczba 261. Szkolnictwo ponadgimnazjalne młodzieży z terenu gminy Baranów realizowane jest najczęściej w miejscowości powiatowej Kępno.

Tabela 17. Stan placówek oświatowych w Gminie Baranów

Lp.	Nazwa szkoły	Typy szkół	Liczba uczniów i wychowanków	Pracownicy pedagogiczni (łączna liczba etatów)	Pracownicy administracyjni i obsługa (łączna liczba etatów)
1.	Zespół Szkół w Baranowie	Przedszkole w Baranowie	89	5	2,5
		Szkoła Podstawowa w Baranowie	110	12	1,5
2.	Zespół Szkół w Słupi pod Kępem	Publiczne Przedszkole Samorządowe w Słupi p. Kępem	43	2	0,5
		Szkoła Podstawowa w Słupi p. Kępem	79	8,81	0,75
3.	Zespół Szkół w Donaborowie	Przedszkole Samorządowe w Donaborowie	41	2	1
		Szkoła Podstawowa w Donaborowie	73	10	3
4.	Zespół Szkół w Łęce Mroczeńskiej	Publiczne Przedszkole Samorządowe w Mroczeniu	42	2,5	3
		Publiczne Przedszkole Samorządowe w Mroczeniu Oddział w Łęce Mroczeńskiej	21	1,04	0,5
		Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Łęce Mroczeńskiej	25	1,05	-
		Szkoła Podstawowa w Łęce Mroczeńskiej	139	12,39	5
5.	Gimnazjum w Mroczeniu	Gimnazjum w Mroczeniu	197	17,73	6
6.	Szkoła Podstawowa w Grębaninie	Szkoła Podstawowa w Grębaninie	65	9,76	2
RAZEM			924	84,28	25,75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z jednostek oświatowych

1.6. Ludność.

Na przestrzeni minionych lat struktura demograficzna mieszkańców gminy Baranów nie ulegała zbyt dużym zmianom. Liczba ludności na dzień 31.12.2013 r. wynosiła 7.821 mieszkańców, w tym: mężczyźni 3.912 i kobiety 3.909. W porównaniu z latami poprzednimi można zauważyć nieznaczny, ale systematyczny wzrost, bowiem na dzień 31.12.2012 r. liczba ludności wynosiła 7.798 mieszkańców, natomiast na koniec 2011 roku liczba mieszkańców wynosiła 7.780. Strukturę ludności mieszkańców Gminy Baranów z uwzględnieniem ich wieku przedstawia tabela poniżej.

Tabela 18. Struktura ludności Gminy Baranów z uwzględnieniem wieku mieszkańców w latach 2011-2013

Wiek mieszkańców w latach	31.12.2011 r.		31.12.2012 r.		31.12.2013 r.	
	Liczba osób	Odsetek	Liczba osób	Odsetek	Liczba osób	Odsetek
ogółem	7.780	100%	7.798	100%	7.821	100%
0 - 6	626	8,04%	630	8,08%	652	8,34%
7 - 18	1.177	15,13%	1.151	14,76%	1.118	14,29%
Kobiety 18 - 60	2.539	32,63%	2.537	32,53%	2.510	32,09%
Mężczyźni 18 - 65	2.612	33,56%	2.616	33,55%	3.622	33,53%
Osoby powyżej 65 roku życia	736	9,5%	775	9,94%	802	10,25%

Źródło: Dane z ewidencji Urzędu Stanu Cywilnego w Baranowie

Tabela 19. Struktura przyrostu naturalnego i saldo migracji w gminie w 2013 r.

Urodzenia	97
Zgony	65
Przyrost naturalny	+32
Wymeldowania	88
Zameldowania	150
Saldo migracyjne	+62

Źródło: Dane z ewidencji Urzędu Stanu Cywilnego w Baranowie

Z powyższych danych wynika, że na dzień 31.12.2013 r. wśród ogółu mieszkańców gminy przeszło 65% stanowiło osoby w wieku produkcyjnym, a tylko 10% mieszkańców to

osoby w wieku poprodukcyjnym, nieczynne zawodowo. Należy mieć jednak na uwadze, że w niedalekiej przyszłości znaczna grupa mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym będzie kończyć swą działalność zawodową i zasilą oni grono seniorów. Z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest o tyle ważne, że wymaga dostosowania do potrzeb tej grupy odpowiedniej sfery usług społecznych.

Dla współczesnego świata migracje ludności są zjawiskiem naturalnym i wraz z różnymi uwarunkowaniami społeczno-gospodarczymi przybierają większe lub mniejsze rozmiary. Na skalę zjawiska z pewnością ma wpływ sytuacja ekonomiczna i możliwość podjęcia zatrudnienia w danym miejscu. Patrząc na dane przedstawione w tabeli poniżej, które obrazują strukturę przyrostu naturalnego oraz saldo migracji występujące w gminie w 2013 roku można wysnuć wniosek, że Gmina Baranów wydaje się być atrakcyjnym miejscem do osiedlania się ludzi i zakładania tu rodzin. Z danych uzyskanych z ewidencji Urzędu Stanu Cywilnego wynika, że w 2013 roku miało miejsce 88 wymeldowań, przy jednoczesnych 150 zameldowaniach, co daje dodatnie saldo migracyjne na poziomie 62.

2. Kwestie społeczne.

2.1. Bezdomność.

Bezdomność, z uwagi na skalę zjawiska, jego złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki, jest kwestią społeczną o znaczeniu i zasięgu globalnym, mającym specyficzne, regionalne i lokalne uwarunkowania. Bezdomność warunkują liczne przyczyny, do których należy zaliczyć przede wszystkim:

- a) rozpad rodziny, a więc zerwanie więzi formalnych, psychologicznych i społecznych oraz brak możliwości spełniania przez rodzinę jej podstawowych funkcji,
- b) pogłębiające się ubóstwo pewnych warstw społecznych,
- c) eksmisje, prawny nakaz opuszczenia lokalu, spowodowany w większości przypadków zadłużeniem z tytułu opłat czynszowych,
- d) opuszczenie zakładu karnego przy jednoczesnym braku możliwości powrotu do mieszkania,
- e) brak stałych dochodów i stałego źródła utrzymania,
- f) przemoc w rodzinie,
- g) konflikty spowodowane brakiem tolerancji społecznej,
- h) uzależnienia,

- i) brak schronienia spowodowany: opuszczeniem Domu Dziecka, opuszczeniem szpitala psychiatrycznego,
- j) uchodźstwo.

Działania o charakterze profilaktycznym w gminie winny być skierowane między innymi do następujących osób i grup społecznych:

- a) osób i rodzin zagrożonych eksmisją,
- b) wychowanków opuszczających Domy Dziecka,
- c) osób opuszczających zakłady karne,
- d) środowisk patologicznych,
- e) innych grup szczególnie zagrożonych bezdomnością.

Zapewnienie schronienia należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym i wynika z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku. o pomocy społecznej (tj. z 2012 r. Dz.U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.).

2.2. Ubóstwo.

Ubóstwo jest jednym z najbardziej znaczących czynników warunkujących patologię życia społecznego w sensie najbardziej dramatycznym: egzystencjalnym, instytucjonalnym i politycznym. Jest czynnikiem o tyle niebezpiecznym, że zwiększa dystans pomiędzy poszczególnymi warstwami społecznymi, powoduje niemożność zaspokojenia potrzeb, co często prowadzi do frustracji. Ubóstwo jest zatem zjawiskiem powszechnym i niebezpiecznym, co gorsze obecnie obserwuje się szereg zmian, które ciągle je pogłębiają i poszerzają.

Zbyt długie pozostawanie bezrobotnym niesie ze sobą wiele zagrożeń, z których najpoważniejsze to ubóstwo, gdyż dotyka ono bezpośrednio bezrobotnego oraz całą jego rodzinę. Tak w krajach bogatych, jak i biednych stanowi to problem polityczny, a różnica polega na sposobie walki z tym negatywnym zjawiskiem. Obecny system gospodarczy w Polsce bardziej sprzyja wzrostowi liczby ludzi biednych niż bogatych. Ludzi biednych najwięcej jest wśród osób niepracujących: bezrobotnych, emerytów, rencistów.

Granice ubóstwa wyznaczało zawsze minimum socjalne tzn. koszyk dóbr i usług tak obliczony, by pozwalał na bardzo skromną egzystencję. Ustawowa granica ubóstwa zwana jest progiem interwencji socjalnej, czyli wyznaczonej kwotami, od których przysługują zasiłki od gminy bądź państwa. W Polsce minimum socjalne szacowane jest przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Polskie ubóstwo charakteryzuje się szczególną strukturą. Dotyka ono nie tylko bezrobotnych, lecz również osoby pracujące i zarabiające, w szczególności:

pracowników najemnych we wszystkich sektorach, rolników, rzemieślników, jak również emerytów i rencistów.

Za ubóstwo uważa się warunki materialne nie zapewniające zaspokajania podstawowych potrzeb, uważanych za niezbędne. Wśród wielu przyczyn powstawania ubóstwa należy zwrócić uwagę na bezrobocie, bezdomność, brak wykształcenia lub niski jego poziom, brak komunikacji społecznej, niewłaściwą i niewystarczającą ochronę socjalną, nadmierne zadłużenie rodzin. Poniżej minimum socjalnego żyło w ostatnich latach od kilku do kilkunastu procent ludności. W najtrudniejszej sytuacji w badanych latach w gminie Baranów pozostawały rodziny, dla których podstawą utrzymania były świadczenia społeczne. Ponadto utrzymało się też zjawisko częstego zagrożenia ubóstwem ludzi młodych, głównie z rodzin wielodzietnych. Głębokie ubóstwo związane było z bezrobociem, zwłaszcza przy niskim poziomie wykształcenia wraz z wielodzietnością.

2.3. Bezrobocie.

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia ukrytego oraz powszechności pracy tzw. „na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci: dezintegracji rodziny, zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny, zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich

dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy przy wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wyzwalają zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Na koniec 2013 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kępnie zarejestrowanych było 162 mieszkańców Gminy Baranów ze zróżnicowanym czasem pozostawania bez pracy.

Tabela 20. Czas pozostawania bez zatrudnienia w miesiącach w latach 2011-2013

Czas bez zatrudnienia w miesiącach	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Do 1	17	14	10
1 – 3	37	52	35
3 – 6	53	40	41
6 – 12	39	30	33

12 - 24	21	19	31
Powyżej 24	10	9	12
Razem	177	164	162

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie

W porównaniu do lat poprzednich można zaobserwować nieznaczny spadek osób bezrobotnych. Spośród bezrobotnych będących zarejestrowanych w 2013 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kępnie 43 to osoby długotrwale bezrobotne co stanowi 27% ogółu zarejestrowanych mieszkańców gminy Baranów. Najwięcej bezrobotnych jest w przedziale wiekowym 18-24 lat – jest to 51 osób, co stanowi 31% ogółu zarejestrowanych. Jednocześnie na przestrzeni ostatnich lat w tej grupie wiekowej można zaobserwować największy spadek osób zarejestrowanych.

Tabela 21. Wiek zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2011-2013

Przedział wiekowy bezrobotnych w latach	2011 r.	2012 r.	2013 r.
18-24	69	54	51
25-34	46	47	47
35-44	23	24	23
45-54	25	25	25
55-59	12	9	10
60-64 lat	2	5	6
Razem:	177	164	162

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie

Wśród zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kępnie mieszkańców gminy Baranów występuje również zróżnicowanie pod względem wykształcenia oraz stażu pracy osób bezrobotnych.

Tabela 22. Wykształcenie zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2011-2013

Rok	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
2011	19	67	18	51	22
2012	26	53	16	45	24
2013	25	47	12	65	13

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie

Tabela 23. Staż pracy zarejestrowanych bezrobotnych w latach w okresie 2011-2013

Rok	Brak stażu	Do 1 roku	1-5	5-10	10-20	20-30	30 lat i więcej
2011	36	26	48	18	24	18	7
2012	16	36	40	22	25	11	14
2013	19	24	41	21	28	20	9

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie

W 2013 roku najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, tj. 40% ogółu zarejestrowanych, a biorąc pod uwagę staż pracy przed zarejestrowaniem to są to osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat – 41 osób, co stanowi 25% ogółu zarejestrowanych.

2.4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba.

W rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz.U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721 z późn. zm.) niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania.

W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Zdrowie i choroba są nieodłącznymi elementami życia każdego człowieka. Choroba jest przeciwieństwem zdrowia, a więc przeciwieństwem równowagi między organizmem, a środowiskiem zewnętrznym. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) definiuje zdrowie jako „stan dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego i społecznego”, a nie tylko jako brak schorzenia czy choroby. Choroba przejawia się zmianą w samopoczuciu, w zmianach biologicznych oraz w zmianach statusu społecznego. Osoba zdrowa jest sprawna życiowo, samodzielna, gotowa podejmować różne role społeczne wybrane przez siebie i przypisane przez społeczeństwo.

Długotrwała i przewlekła choroba jest również jednym z powodów zgłaszania się mieszkańców gminy o pomoc do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Natężenie zjawiska choroby nasila się wraz z wiekiem.

2.5. Starzenie się społeczeństwa.

Jednym z celów polityki społecznej realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest ułatwienie funkcjonowania w środowisku lokalnym osób starszych, podtrzymanie ich sprawności ruchowej i intelektualnej umożliwiającej zaspokojenie podstawowych potrzeb oraz łagodzenie trudności związanych z wiekiem. Sytuacja ludzi starszych w okresie szybkich zmian gospodarczych jest uwarunkowana takimi czynnikami jak: pogorszenie stanu zdrowia, niekorzystne warunki życia i pogorszenie sytuacji materialnej.

Występuje mniejsza zdolność przystosowywania się do nowych sytuacji, pogorszenie pamięci, zainteresowania innymi osobami, zmienność nastrojów, płaczliwość, skłonność do depresji, wzrost podejrzliwości i poczucia zagrożenia. Szczególną uwagę należy zwrócić na pomoc i aktywizację osób „złotego wieku” oraz dołożyć wszelkich starań, aby ograniczyć marginalizację i wykluczenie tej kategorii mieszkańców z życia społecznego.

Działania w głównej mierze należy ukierunkować na wsparcie osób starszych w środowisku zamieszkania, oferując szeroki wachlarz usług socjalnych, gdyż zmiany związane z wiekiem prowadzą do ograniczenia samodzielności, utraty poczucia bezpieczeństwa i wynikającej z niej niemożności podejmowania samodzielnych decyzji. Zawęża się własny horyzont patrzenia na świat, zmniejsza się sprawność intelektualna, stary człowiek czuje się zagubiony.

Bardzo często poczucie zagubienia wynika po prostu z lęku, trosk i osamotnienia. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia osobom samotnym, przewlekle chorym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Ta forma pomocy pozwala pozostać osobie starszej w jej naturalnym środowisku. Usługi opiekuńcze, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym, są finansowane ze środków własnych gminy.

2.6. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych to wynik narastających problemów, na które składa się kilka przyczyn. Są to:

- a) brak czasu i zaangażowania rodziców w wychowanie dzieci;
- b) brak zainteresowania postępami w nauce oraz sposobami spędzania przez dzieci wolnego czasu;
- c) częste wyjazdy rodziców za granicę, co wiąże się z tak zwanym „eurosieroctwem”;
- d) brak jednego z rodziców;
- e) problemy w rodzinie, np. uzależnienia, przemoc domowa;
- f) niedojrzałość emocjonalna rodziców.

Dzieci zostają pozostawione same sobie lub pod opieką dziadków, którzy nie są przygotowani do rozwiązywania współczesnych problemów i mają trudności z buntującymi się nastolatkami. W rodzinach nie rozmawia się z dziećmi o ich dylematach czy problemach. Nieobecność rodziców pozbawia dzieci wzorców do naśladowania, dlatego szukają one modelu życia wśród rówieśników. Zaburzona rodzina „produkuje”, „skrzywione” dzieci, które są pozbawione poczucia własnej wartości, nie radzą sobie z własnymi emocjami, brak im umiejętności zakładania normalnej rodziny, bo nigdy takiej nie miały.

2.7. Przemoc w rodzinie.

Definicja przemocy rodzinie, zawarta jest w art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.z 2005r. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.). Dla przypomnienia za przemoc w rodzinie uważa się jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Z definicji przemocy w rodzinie kształtuje się wniosek, że przemoc stanowi zagrożenie wewnętrzne, na które może być narażona rodzina. Jej formy mogą przyjąć kilka postaci:

1. **fizyczną** (popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.);
2. **psychiczną** (izolacja, groźby, ośmieszanie, upokarzanie, wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej);

3. **seksualną** (zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych, gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecim);
4. **ekonomiczną** (ograniczenie dostępu do wspólnych zasobów, odbieranie zaoszczędzonych, zarobionych pieniędzy, okradanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej);
5. **zaniedbania** (niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, brak opieki medycznej, chłód, obojętność).

We współczesnym świecie przemoc w rodzinie przestaje być tematem tabu, a ofiary zaczynają coraz częściej ujawniać się i sięgać po pomoc z zewnątrz. Z wywiadów środowiskowych pracowników GOPS wynika, że przemoc dotyczy głównie osób z rodzin alkoholowych oraz rodzin, w których występują choroby psychiczne. Są to głównie partnerki i dzieci alkoholików, które dotyka zaniedbanie. Bieda i trudne położenie życiowe sprawia, że ludzie nie radzą sobie z własnymi emocjami i wyładowują swoją frustrację i niezadowolenie na innych. Często rodziny w obawie przed odrzuceniem i niezrozumieniem społecznym, nie ujawniają tego typu problemów. Ofiary przemocy domowej mogą korzystać z bezpłatnej Niebieskiej Linii (0-801-120-002), gdzie otrzymają od kompetentnych osób pomoc i poradę, co w danej sytuacji można i należy zrobić. Policja ewidencjonuje przypadki przemocy domowej poprzez procedurę Niebieskiej Karty. Jej głównym zadaniem jest udokumentowanie konkretnego przypadku przemocy, zaplanowanie pomocy krótkofalowej i długofalowej członkom dotkniętej rodziny, interwencja wobec sprawcy, monitorowanie sytuacji rodziny oraz podejmowanie współpracy z instytucjami i organizacjami, świadczącymi pomoc ofiarom przemocy domowej.

2.8. Alkoholizm i narkomania.

Bardzo poważnym problemem społecznym w skali całego naszego kraju jest również alkoholizm, który jest problemem tym większym, że często jest ukryty. Alkoholizm jest nałogiem, który prowadzi do zmian fizycznych (m.in. uszkodzenie narządów mięsnych, przewodu pokarmowego, serca) oraz psychicznych (m.in. zaburzeń zachowania, utraty krytycyzmu, obniżenia uczuciowości wyższej, występowania stanów depresyjnych, prób samobójczych, agresji) w końcowym stanie – do zespołu otępiennego.

Nadużywanie alkoholu bardzo często wynika z nieumiejętności radzenia sobie w sytuacjach, jakie niesie życie i w ostateczności prowadzi do fizycznego i psychicznego wyniszczenia jednostki. Bardzo poważne skutki alkoholizmu to następstwa społeczne.

Alkoholizm powoduje zazwyczaj rozbitcie rodziny, rozluźnienie więzów społecznych i zawodowych, zmniejszenie dyscypliny pracy, obniżenie jakości. Jest jednym z głównych czynników rozwoju przestępczości. Znaczna część wypadków komunikacyjnych związana jest z zażywaniem alkoholu.

W gminie Baranów działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja, która inicjuje działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Ponadto Komisja ma na celu rozpatrywanie zawiadomień osób i instytucji o przypadkach uzasadniających wszczęcie postępowania o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Komisja prowadzi również postępowania w stosunku do osób nadużywających alkoholu oraz uzależnionych od alkoholu poprzez kierowanie na badania oraz sporządzanie wniosków do sądu o leczenie odwykowe.

W skład komisji wchodzi przedstawiciele m.in. policji, nauczycieli, urzędu gminy, ośrodka zdrowia oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie. Komisja rozpatruje sprawy, które należą do jej zadań, z własnej inicjatywy lub na wniosek strony. Komisja obraduje na posiedzeniach, które zwoływane są stosownie do potrzeb.

Narkomania (z greckiego narke – odurzenie, mania – szaleństwo), patologiczne zjawisko społeczne, uzależnienie spowodowane krótszym lub dłuższym zażywaniem leków (głównie przeciwbólowych środków narkotycznych) albo innych środków uzależniających (narkotyki, leki uspokajające i psychotropowe). Charakteryzuje się koniecznością przyjmowania środka odurzającego, tendencją do stałego zwiększania dawki oraz fizycznym i psychicznym uzależnieniem. Zaprzymanie zażywania powoduje bardzo przykre doznania abstynencyjne, prowadzące w krańcowych przypadkach nawet do zejścia śmiertelnego.

Narkomania jest zwykle wynikiem wielokrotnego zażycia środka uzależniającego, jedynie wyjątkowo, np. przy zażyciu kokainy czy heroiny, rozwija się po jednorazowej dawce. Coraz częściej spotykamy się w prasie i literaturze z różnymi określeniami dotyczącymi tego samego zjawiska: narkomania, lekomania, toksykomania. Środki wywołujące to zjawisko noszą miano: narkotyków, leków psychotropowych, środków odurzających. Narkomania w krótkim czasie prowadzi do poważnych zmian psychicznych pod postacią obniżenia uczuciowości wyższej, degradacji społecznej, zaburzeń krytycyzmu, osłabienia woli, kłamliwości. Często staje się przyczyną wejścia na drogę przestępczą.

Produkcja narkotyków, fałszowanie recept, kradzież leków w szpitalach i aptekach, popełnianie przestępstw w celu uzyskania środków na narkotyki są nieodłączną stroną uzależnienia. Zaawansowane stadium narkomanii jest ciężką chorobą wyniszczającą organizm, prowadzącą do śmierci. Śmiertelność u narkomanów jest bardzo wysoka (najczęściej w wyniku przedawkowania), a niezależnie od tego dodatkowym czynnikiem jest obecnie zarażenie się wirusem HIV.

Skala zjawiska wzrasta, obejmując coraz młodszych ludzi, a sytuację utrudnia fakt, iż wykrywalność uzależnienia we wczesnym stadium jest sporadyczna ze względu na wielość stosowanych środków oraz brak wiedzy rodziców czy opiekunów prawnych. Czynnikiem warunkującym uzależnienie jest m.in. efekt farmakologiczny środków odurzających, czyli zdolność do wywołania uczucia zwanego euforią, tzw. nadmiernie dobrego samopoczucia. Właściwość ta powoduje, iż w krótkim czasie może być osiągnięty względny komfort psychiczny w postaci odprężenia, spokoju i poczucia bezpieczeństwa, jakości tak bardzo poszukiwanych, zwłaszcza wśród młodego pokolenia. Efekt ten zapewnia możliwość ucieczki od stresu i frustracji zrodzonych w warunkach współczesnego życia, przytłoczenia jego tempem, a przede wszystkim napięcia w stosunkach międzyludzkich. Stanowi też wzmocnienie, skłaniające do ponownego sięgnięcia po środek wywołujący powyższy stan, co z kolei jest początkiem drogi, która wiedzie do uzależnienia.

ROZDZIAŁ III. ANALIZA SWOT

Do opracowania mocnych i słabych stron problematyki pomocy społecznej na terenie gminy Baranów zastosowano analizę SWOT, czyli narzędzie analizy strategicznej służące do określania celów strategicznych. Istotą tej analizy jest wskazanie najlepszego rozwiązania, kierunku działań do osiągnięcia założonych celów przy minimalizacji zagrożeń, ograniczaniu słabych stron oraz wykorzystaniu szans i mocnych stron. Nazwa SWOT wywodzi się od angielskich słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia). Dane do analizy SWOT zostały zestawione przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie. W poniższej analizie odniesiono się wyłącznie do kwestii pomocy społecznej.

MOCNE STRONY:

- 1) wykwalifikowany personel Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 2) stabilna sytuacja kadrowa,
- 3) prowadzenie pracy socjalnej i działań socjalnych,
- 4) profesjonalne przygotowanie kadry pomocy społecznej do pracy z osobami wymagającymi wsparcia,
- 5) poparcie działań i dobra współpraca z samorządem,
- 6) dobre wyposażenie informatyczne (sprzęt komputerowy, oprogramowanie),
- 7) zapewnienie gorących posiłków dzieciom z terenu Gminy,
- 8) zapewnienie dzieciom transportu dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- 9) programy realizowane w placówkach oświatowych, np. program przeciwdziałania przemocy, program wychowawczy,
- 10) współpraca z organizacjami społecznymi podczas organizowania imprez kulturalnych dla mieszkańców i rozwiązywaniu problemów,
- 11) realizacja wsparcia w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w placówkach oświatowych,

SLABE STRONY:

- 1) brak właściwej bazy lokalowej dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 2) brak świetlic, klubów w każdej miejscowości,
- 3) istnienie barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej (Urząd Gminy, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej),
- 4) zbyt niskie wynagrodzenia pracowników, niewspółmierne do wkładanego wysiłku i zaangażowania,

- 5) niska stopa życiowa części mieszkańców,
- 6) niski poziom płac na lokalnym rynku pracy,
- 7) ukryte bezrobocie,
- 8) migracja zarobkowa młodych, wykształconych ludzi,
- 9) niskie kwalifikacje zawodowe znacznej części osób bezrobotnych oraz brak przekwalifikowania,
- 10) wysoki udział osób młodych i kobiet 50+ wśród bezrobotnych,
- 11) bierność bezrobotnych i osób korzystających z pomocy GOPS,
- 12) niewystarczający poziom aktywizacji bezrobotnych mieszkańców w zakresie podejmowania pracy,
- 13) brak reakcji dorosłych na przypadki niepożądanych zachowań społecznych,
- 14) ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej w gminie,
- 15) wzrastająca liczba osób w podeszłym wieku wymagających opieki,
- 16) łatwość dostępu do używek dla osób niepełnoletnich, wzrastająca liczba osób nadużywających alkohol,
- 17) niewystarczająca troska rodziców o prawidłowy rozwój emocjonalny i fizyczny dzieci i młodzieży,
- 18) niska aktywność społeczna mieszkańców,

SZANSE:

- 1) dostęp do możliwości korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków zewnętrznych (rządowych i zagranicznych),
- 2) podniesienie stopnia poziomu wykształcenia mieszkańców,
- 3) możliwości podnoszenia i rozszerzania kwalifikacji zawodowych,

ZAGROŻENIA:

- 1) niezrozumienie dla działań pomocy społecznej,
- 2) brak pomieszczeń na lokale socjalne i mieszkania chronione,
- 3) brak stabilności przepisów prawa,
- 4) zniechęcenie mieszkańców do pracy społecznej,
- 5) znieczulica społeczna,
- 6) rozpad więzi społecznych,
- 7) zagrożenie funkcjonowania rodziny poprzez uzależnienia, bezrobocie, długotrwałe ubóstwo i przemoc w rodzinie,
- 8) występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej,

- 9) duży popyt na wykwalifikowanych pracowników i atrakcyjne oferty pracy poza granicami kraju i w większych ośrodkach miejskich w Polsce,
- 10) emigracja zarobkowa,
- 11) szybkie starzenie się społeczeństwa,
- 12) narastanie negatywnych zjawisk i patologii zachowań społecznych,
- 13) obojętność społeczeństwa na zachowania patologiczne,
- 14) niekorzystne wzorce zachowań (agresywność) płynące z mediów, internetu, gier komputerowych,
- 15) zanieczyszczenie środowiska, zwłaszcza powietrza, co przekłada się na większą zachorowalność mieszkańców;

ROZDZIAŁ IV.

MISJA I ZAŁOŻENIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Celem strategii jest podejmowanie działań w zakresie organizacji wsparcia dla osób podlegających wykluczeniu społecznemu i poprawa ich sytuacji.

I.PRIORYTET: Zmniejszenie marginalizacji społecznej oraz podniesienie standardu życia osobom niepełnosprawnym.

Cel strategiczny: Wyrównanie szans życiowych osób niepełnosprawnych oraz integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.

Kierunki działania:

1.1. Likwidacja barier architektonicznych w instytucjach użyteczności publicznej.

Uzasadnienie działania:

Budynki, w których mieszczą się instytucje użyteczności publicznej świadczą pomoc wielu grupom społecznym, w tym w znacznej części osobom niepełnosprawnym z różnymi dysfunkcjami.

Sposób realizacji:

Chcąc ułatwić kontakt z instytucjami należy w pierwszej kolejności zlikwidować bariery architektoniczne w postaci podniesienia poziomu chodników bezpośrednio przylegających do budynków.

Wspieranie działań zmierzających do dostosowania obiektów użyteczności publicznej w zakresie wymaganych standardów technicznych.

Spodziewane efekty:

Po usunięciu barier osoby niepełnosprawne będą mogły samodzielnie lub przy minimalnej pomocy innych skorzystać z usług instytucji użyteczności publicznej oraz bezpośrednio brać udział w życiu kulturalnym oraz społecznym gminy i regionu.

Podmioty realizujące:

Urząd Gminy Baranów

Termin realizacji : od 2019 roku.

1.2. Stworzenie osobom niepełnosprawnym możliwości dostępu do kultury i sportu.**Uzasadnienie działania:**

Większość spośród niepełnosprawnych to dzieci i młodzież pozbawiona dostępu do kultury i życia społecznego ze względu na chorobę, warunki materialne oraz brak chęci wyjścia z domu. Aby to zmienić należy w szerokim zakresie stworzyć możliwość dostępu do kultury przez udział, np. w wystawach, festiwalach, konkursach, spartakiadach.

Sposób realizacji:

1. Zorganizowanie w Gminnej Bibliotece Publicznej w Baranowie im. Feliksa hrabiego Wężyka spotkań, imprez integracyjnych w celu zaprezentowania dorobku niepełnosprawnych.
2. Imprezy integracyjne, sportowe np. Bieg trzeźwości.

Spodziewane efekty:

Jeżeli osoby niepełnosprawne na równi z pozostałymi będą w miarę swoich możliwości aktywnie uczestniczyły w życiu środowiska przez kulturę i sport, wówczas nie będą miały poczucia marginalizacji i uchronią się przed wykluczeniem społecznym.

Podmioty realizujące:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Baranowie im. Feliksa hrabiego Wężyka, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Termin realizacji: od 2019 roku.

II. PRIORYTET: Poprawa jakości życia ludzi starszych oraz wspieranie aktywności ludzi w podeszłym wieku i ich rodzin.**1. Cele strategiczne:**

- 1) Jak najdłuższe utrzymanie zdolności seniora do egzystencji w swoim naturalnym środowisku.

- 2) Zapewnienie wsparcia osobom starszym, niezdolnym do samodzielnej egzystencji.

Kierunki działania:

Zaktywizowanie osób starszych na rzecz środowiska.

Uzasadnienie działania:

Wykorzystanie potencjału intelektualnego, doświadczenia życiowego oraz czasu jakim dysponują osoby starsze pozwoli jednocześnie na zagospodarowanie czasu wolnego emerytów i rencistów oraz osób wobec, których ukierunkowane są te działania.

Sposób realizacji:

1. Zaktywizowanie seniora możliwe będzie poprzez utworzenie i prowadzenie Klubu Seniora. W Klubie organizowane mogą być organizowane m.in. zabawy taneczne, koncerty, zajęcia gimnastyczne, sekcje szachowe i inne zajęcia, zależnie od pomysłu członków oraz możliwości finansowych Klubu. Spotkania w Klubie to dobry sposób poznania nowych ludzi. Na terenie gminy Baranów Klub Seniora funkcjonuje w miejscowości

- ▲ I wariant: prowadzony przez stowarzyszenie będącą organizacją pożytku publicznego,
- ▲ II wariant: stanowiący jednostką organizacyjną Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie,
- ▲ III wariant: prowadzony w formie dziennego domu wsparcia,
- ▲ IV wariant: środowiskowy dom samopomocy.

2. Zachęcanie do korzystania przez osoby starsze z organizowanych zajęć i turnusów rehabilitacyjnych.

3. Wspieranie działań mających wpływ na aktywizację społeczną osób starszych.

Spodziewane efekty:

Aktywizacja środowiska ludzi starszych spowoduje wzmocnienie więzi międzypokoleniowej oraz poprawa zdrowia seniora, co pozwoli na dłuższe utrzymanie ich sprawności fizycznej i intelektualnej, a to z kolei wpłynie na opóźnienie konieczności korzystania z usług opiekuńczych.

Podmioty realizujące:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie.

Termin realizacji: od 2019 roku.

III.PRIORYTET: Zintegrowane działania na rzecz rodzin ze szczególnych uwzględnieniem rodzin wielodzietnych, niepełnych i zagrożonych patologią.

Cele strategiczne:

1. Zapewnienie dzieciom i rodzinie kompleksowego wsparcia poprzez udzielanie pomocy w różnych formach.
2. Pomoc w rozwiązywaniu problemów wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie.

Ad.1

Kierunki działania:

Pomoc finansowa, praca socjalna, dożywianie dzieci, dofinansowanie wypoczynku letniego i zimowego oraz udzielanie pomocy pedagogicznej i psychologicznej dzieciom z trudnościami.

Uzasadnienie działania:

Analizując dane dotyczące rodzin należy stwierdzić, że spośród wszystkich rodzin w gminie jest wiele rodzin wielodzietnych, które wymagają wsparcia ze strony środowiska lokalnego w różnych formach. Niektóre rodziny, zwłaszcza niepełne oraz zagrożone patologią wymagają porady pedagoga czy psychologa.

Sposób realizacji:

1. Chcąc objąć wielostronną pomocą rodziny należy przede wszystkim dobrze rozeznaczyć potrzeby środowiska przez wyspecjalizowaną kadrę pomocy społecznej.
2. W zależności od indywidualnych potrzeb poszczególnych rodzin należy udzielić stosownej pomocy, głównie w formie finansowej, dożywiania, poradnictwa.
3. Wskazywanie i eksponowanie wzorców zachowań przeciwnych do patologicznych.
4. Prowadzenie świetlic środowiskowych.

Spodziewane efekty:

Poprawa sytuacji finansowej rodzin, która w efekcie powinna doprowadzić do usamodzielnienia. Dzieci uczestniczące w zajęciach w świetlicy unikną negatywnych wpływów środowiska prowadzących do obierania przez nie drogi patologicznej, a pomoc pedagogów i nauczycieli spowoduje osiągnięcie lepszych wyników w nauce.

Podmioty realizujące:

Urząd Gminy Baranów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Termin realizacji: od 2019 roku.

Ad.2 System wsparcia dla ofiar przemocy - budowanie pomocy psychologicznej, socjalnej i prawnej.**Uzasadnienie działania:**

Obserwuje się na terenie naszej gminy nasilenie przemocy w rodzinie. Trudno jest jednak ustalić aktualne wskaźniki dotyczące przemocy. Jest to problem w dużej mierze ukryty. Statystyki prowadzone w tym zakresie są bardzo ograniczone, a zgromadzone dane nie odzwierciedlają problemu. Przemoc w domu stanowi jednak poważny problem. Negatywne skutki przemocy dotyczą wszystkich członków rodziny. Najczęściej sprawcami przemocy są mężczyźni, a ofiarami kobiety i dzieci.

Sposób realizacji:

Prowadzenie punktu informacyjno-konsultacyjnego dla członków rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie poprzez:

- 1) pomoc psychologiczną polegającą na wspieraniu w działaniu, edukacja i terapia, pomoc prawna,
- 2) pomoc / poradnictwo prawne: informowanie o możliwościach prawnego rozwiązania problemu, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- 3) pomoc socjalna – informowanie o możliwościach wszechstronnej pomocy, zabezpieczenie miejsca noclegowego, występowanie o pomoc materialną.

Spodziewane efekty:

Stworzenie systemu pomocy ofiarom przemocy pozwoli na lepsze zrozumienie dynamiki zjawiska przemocy w rodzinie. Ofiary przemocy przestaną czuć się osamotnione, nauczą się umiejętności odreagowania stresów, radzenia sobie w sytuacji kryzysowej.

Podmioty realizujące:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie, Urząd Gminy Baranów, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Termin realizacji: od 2019 roku.

IV.PRIORYTET: Organizowanie wsparcia na rzecz osób i rodzin z problemem alkoholowym.

1. Cel strategiczny:

1. Zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów alkoholowych.
2. Rozwój edukacji publicznej i szkolenia w zakresie problemów alkoholowych.

Kierunki działania:

1.1. Rozwój i modernizacja usług terapeutycznych dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.

Uzasadnienie działania:

Jak wynika z rozeznania środowiska problem alkoholowy dotyka coraz szersze kręgi rodzin upośledzając ich prawidłowe funkcjonowanie i bezpośrednio wpływając na życie wszystkich członków – głównie dzieci.

Sposób realizacji:

By wyjść naprzeciw problemowi picia, a co często się z tym wiąże stosowaniu przemocy, stygmatyzowaniu dzieci z rodzin alkoholowych i pogłębianiu się zjawiska alkoholizmu problem ten należy rozwiązać kompleksową pomocą terapeutyczną. W tym celu konieczne jest prowadzenie punktu konsultacyjnego pomagającego uzależnionym i członkom ich rodzin. W stosunku do osób uzależnionych będzie to rozmowa i skierowanie do Ośrodka Pomocy Psychologicznej i Terapii Uzależnień „Remedium” Poradnia Leczenia Uzależnień w Kępnie.

Uświadamianie i informowanie społeczeństwa o istocie problemu – pogadanki, prelekcje, świadectwa.

Spodziewane efekty:

Wzrost świadomości społecznej o chorobie alkoholowej, wychodzenie z uzależnienia i zmiana w życiu rodzin i osób współuzależnionych przez lepsze zrozumienie choroby i wdrażanie nowych metod terapeutycznych.

Podmioty realizujące:

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie, Urząd Gminy Baranów.

Termin realizacji: od 2019 roku.

1.2. Wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych w środowiskach wychowawczych.**Uzasadnienie działania:**

Najbardziej odpowiednim środowiskiem, w którym można wdrażać programy profilaktyczne jest szkoła, gdzie zaangażowani są nauczyciele, pedagodzy czy psycholodzy szkolni. Dzieci i młodzież to ta część społeczeństwa, która jest najbardziej narażona na negatywne skutki życia i przebywania w rodzinie alkoholowej, zastosowanie wobec tej grupy nowoczesnych metod i programów uchroni ją przed powielaniem wzorców wyniesionych z domowego środowiska.

Sposób realizacji:

- a) Prowadzenie programów terapeutycznych „Trzeci elementarz”, „Postaw na rodzinę”, „Żyj inaczej”, „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Nie używki, nie alkohole, jak Otylia pływać wolę” - prowadzonych w szkołach na terenie Gminy Baranów, przez pedagogów szkolnych lub przeszkolonych w tym zakresie nauczycieli.
- b) Uświadamianie rodziców o celowości tych programów przez cykle spotkań i szkoleń.

Spodziewane efekty:

Zorganizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży ze szczególnym wskazaniem na zdrowy styl życia przez wypracowanie pozytywnych wzorców.

Podmioty realizujące:

placówki oświatowe funkcjonujące w Gminie Baranów, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie.

Termin realizacji: od 2019 roku.

ROZDZIAŁ V. MONITORING.

Monitorowanie poziomu realizacji założonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Baranów celów w Gminie Baranów będzie następować przy pomocy Zespołu Monitorującego stopień wdrażania strategii, powołany odrębnym zarządzeniem Wójta Gminy. Ww. Zespół w terminie do 31 marca każdego roku przygotowuje ocenę stopnia wdrażania poszczególnych zadań (ustalonych w rozdziale IV) za poprzedni rok. Ustalenia Zespołu Monitorującego stopień wdrażania strategii będą przedstawiane corocznie Radzie Gminy.

PODSUMOWANIE

Strategia została opracowana w oparciu o diagnozę problemów społecznych i wybór do realizacji z nich tych, które są najistotniejsze dla życia mieszkańców gminy. W szczególności klientów pomocy społecznej tak by działania wynikające z realizacji strategii zapewniły minimalny poziom bezpieczeństwa socjalnego.

Wydaje się, że przedstawione w strategii priorytety, kierunki i sposoby działania są realne przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych możliwości organizacyjnych i finansowych jakimi dysponuje samorząd gminy, powiatu i województwa. Dużą szansą w realizacji projektów będzie możliwość wykorzystania środków z programów rządowych jak również funduszy z Unii Europejskiej.

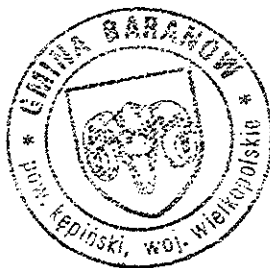
Strategia rozwiązywania problemów społecznych stanowi uzupełnienie strategii rozwoju gminy, a autorzy jej sądzą, że przedstawione bloki problemowe oraz sposoby ich rozwiązywania mają duże szanse urzeczywistnienia i zastosowania wobec mieszkańców gminy by poprawić ich życie na co dzień.

SPIS TABEL:

- Tabela 1. Liczba i struktura rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2011-2013
- Tabela 2. Typ udzielonych świadczeń w latach 2011-2013
- Tabela 3. Powody występowania o pomoc społeczną w latach 2011-2013
- Tabela 4. Liczba świadczeń rodzinnych w latach 2011-2013
- Tabela 5. Zestawienie kwotowe dodatków do zasiłku rodzinnego w latach 2011-2013
- Tabela 6. Liczba rodzin i kwoty świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2011-2013
- Tabela 7. Wydatki (w zł) na świadczenia z funduszu alimentacyjnego zrealizowane w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2011-2013
- Tabela 8. Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2011-2013
- Tabela 9. Pomoc w formie zasiłku celowego w latach 2011-2013
- Tabela 10. Liczba uczniów korzystających z programu Wyprawka szkolna w latach 2010-2013
- Tabela 11. Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym w latach 2011-2013
- Tabela 12. Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywującym w latach 2011-2013
- Tabela 13. Środki finansowe na realizację projektu w latach 2011-2013
- Tabela 14. Problemy zdrowotne osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży do 19. roku życia na terenie Gminy Baranów w 2013 roku
- Tabela 15. Programy profilaktyczne realizowane we współpracy z Urzędem Wojewódzkim Województwa Wielkopolskiego w latach 2011-2013
- Tabela 16. Dodatki mieszkaniowe wypłacone w latach 2011-2013
- Tabela 17. Stan placówek oświatowych w Gminie Baranów
- Tabela 18. Struktura ludności Gminy Baranów z uwzględnieniem wieku mieszkańców w latach 2011-2013
- Tabela 19. Struktura przyrostu naturalnego i saldo migracji w gminie w 2013 r.
- Tabela 20. Czas pozostawania bez zatrudnienia w miesiącach w latach 2011-2013
- Tabela 21. Wiek zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2011-2013
- Tabela 22. Wykształcenie zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2011-2013
- Tabela 23. Staż pracy zarejestrowanych bezrobotnych w latach w okresie 2011-2013

SPIS WYKRESÓW:

- Wykres 1. Liczba i struktura rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2011-2013
- Wykres 2. Typ udzielonych świadczeń w latach 2011-2013
- Wykres 3. Powody występowania o pomoc społeczną w latach 2011-2013
- Wykres 4. Kwoty (w zł) świadczeń rodzinnych wg rodzajów w latach 2011-2013
- Wykres 5. Zestawienie kwotowe dodatków do zasiłku rodzinnego w latach 2011-2013
- Wykres 6. Wysokość świadczeń z funduszu alimentacyjnego zrealizowanych w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2011-2013

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Andrzej Stodolski
Andrzej Stodolski

